

Postup večerní

S výběrem z oktoichu

Večerní pro sobotu a neděli večer

Při službě večerní nutno mít na paměti, že bohoslužba se vztahuje nikoliv k uplynulému ale k nastávajícímu dni. V liturgickém životě církve totiž den začíná už předcházejícím večerem – a to konkrétně právě večerní bohoslužbou, která je tedy první bohoslužbou začínajícího dne. Čili v sobotu večer se koná bohoslužba, jež patří už k oslavě neděle. (V poznámkách je taková služba označena buď jako „nedělní večerní“ nebo jako služba „v sobotu večer“.) Bohoslužba konaná v neděli večer se tedy vztahuje už k pondělku (stejně to platí pro všechny ostatní dny).

Píše-li se tudíž u některého večerního hymnu, že je „nedělní“, pak se zpívá už v sobotu večer. Píše-li se (např. u prokimenů), že se zpívá „*v sobotu večer*“, znamená to, že je to nedělní prokimen.

Tato knížečka obsahuje ve své první části podrobný postup kompletního obřadu večerní bohoslužby (velké i každodenní večerní) pro všechny dny v roce. Připojeny jsou schematické a místy dle místních možností zjednodušené typikonální pokyny.

V druhé části je výběr z oktoichu (osmihlasníku). Jsou zde ke všem osmi hlasům veškeré stichiry potřebné k večerní službě v sobotu a v neděli večer. (V nouzi je možno používat stichiry pro neděli večer i k večerní službě pro ostatní všední dny.)

Doplňkem je zvlášť připravená třetí část, kterou tvoří výběr z triodu postního, který je potřebný pro velkopostní bohoslužbu v neděli večer – počínaje večerem syropustní neděle až po večer 5. neděle Velkého půstu. — Tato knížka byla rozšířena o stichiry pro všechny velkopostní neděle (tj. pro večerní v sobotu večer).

K tomu dále náleží výběr z triodu postního (je ve dvou dílech), kde jsou stichiry pro večerní bohoslužby od neděle celného a farizeje a v době velkopostní.

A dále výběr z triodu květného (je ve dvou dílech) se stichirami pro bohoslužby v době paschální až do Paséatnice a svátku všech svatých.

Postupně je též publikována rozšířená svátková minea (výběr stichir a dalších textů potřebných pro večerní bohoslužbu a liturgii), kde je vše potřebné k oslavě svátků a památek nejvýznamnějších svatých.

Vše je k dispozici v PDF na internetové adrese:
pravoslavi.cz/download

Postup večerní

Kněz: Blahosloven Bůh náš, vždycky, nyní i příště, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Žalmista: Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě!

Králi nebeský, Utěšiteli, Duchu pravdy, jenž jsi všude přítomen a vše naplňuješ, poklade blaha a dárce života, přijď a usídlíš se v nás a očistiž nás ode vši skvrny a spasiž, Blahý, duše naše.

Svatý Bože, svatý Silný, svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi. † (3×)

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, i nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Přesvatá Trojice, smiluj se nad námi. Pane, očisť hříchy naše. Vládce, odpusť přestoupení naše. Svátý, navštiv a zhoj nemoci naše pro jméno své.

Hospodi, pomiluj. (3×)

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, i nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Otče náš, jenž jsi na nebesích! Posvěť se jméno tvé, přijď království tvé, buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dejž nám dnes a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme viníkům našim a neuvoď nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.

Kněz: **Neboť tvé jest království i moc i sláva, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Věřící: Amen.

Hospodi, pomiluj. (12×)

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, i nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Žalmista: Pojdte, pokloňme se Králi našemu Bohu. †
Pojdte, pokloňme se a padněme před Kristem, Králem našim Bohem. †
Pojdte, pokloňme se a padněme před samým Kristem, Králem a Bohem našim. †

Kněz: *(čte potichu sedm světelných modliteb)*

1. Hospodine slitovný a milostivý, dlouhoshovívavý a mnohomilostivý, vyslyš modlitbu naši a přijmi hlas prosby naší, učiň s námi znamení dobré¹ – uveď nás na cestu tvou, abychom kráčeli v pravdě tvé. Dej radost srdcím našim, aby se bála svatého jména tvého, protože veliký jsi ty a tvoříš divy. Ty jsi Bůh jediný a není mezi bohy žádný jiný podobný tobě, Hospodine, – mocný ve svém milosrdenství a dobrotivý v síle své, který pomoc, útěchu a spásu dáváš všem, kdož doufají ve jméno svaté tvé. — Neboť tobě náleží všeliká sláva, čest a klanění, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

2. Hospodine, ve hněvu svém nás netrestej a ve svém rozhorlení nás nekárej; ale nakládej s námi dle milosrdenství svého, lékaři a uzdraviteli duší našich. Uveď nás do přístaviště vůle své. Osvěť oči srdcí našich k poznání pravdy tvé a popřej nám, abychom zbytek tohoto dne i celý věk života svého strávili pokojně a bez hříchu, na přímluvy svaté Bohorodice i všech svatých. — Neboť tvá jest vláda a království i moc a sláva, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

3. Hospodine, Bože náš, rozpomeň se na nás, hříšné a neužitečné služebníky své, když vzýváme svaté jméno tvé, a nedejž, abychom byli zahanbeni, když důvěřujeme v milost tvou; avšak daruj nám, Hospodine, vše, oč prosíme ke spasení, a učiň nás hodnými milovati tebe a tebe se báti z celého srdce svého a ve všem plniti vůli tvou. — Neboť dobrotivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

4. Ty, jenž jsi od svatých mocností oslavován neumlkajícími písněmi a neustálým chvalořečením, naplň též naše ústa chválením tebe, abychom vyvýšili jméno tvé svaté. Popřej nám míti účast a dědictví se všemi, kdož se vpravdě bojí tebe a příkázání tvá zachovávají; na přímluvy svaté Bohorodice a všech svatých tvých. — Neboť tobě náleží všechna sláva, čest a klanění, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

5. Hospodine, Hospodine, který v ruce své přečistě vše držíš, k nám jsi shovívavý a rmoutíš se nad poklesky našimi, pomni slitování svých a milosrdenství svého; navštiv nás dobrotou svou a dej, abychom milostí tvou po zbytek tohoto dne unikli rozličným úkladům zla a zachovej neposkvrněným život náš blahodátí nejsvětějšího Ducha svého. — Milostí a lidumilností jednorozeného Syna svého, s nímž veleben jsi s nejsvětějším a blahým a oživujícím Duchem svým, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

6. Bože veliký a podivuhodný, který spravuješ všechno s nevýslovnou dobrotou a bohatou prozřetelností a který jsi pozemská dobra nám daroval, svěřil nám slíbené království a dobrodiními svými ukázal nám cestu, jak se varovati zla v uplynulé části tohoto dne; dej, ať také zůstatek času strávíme bez hříchu a před svatou slávou tvou oslavujeme tebe, jediného dobrého a lidumilného Boha našeho. — Neboť tys Bůh náš, a tobě slávu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

7. Bože veliký a vznešený, který jediný jsi věčný a přebýváš ve světle nepřístupném, který jsi všechno moudře stvořil, oddělil světlo od tmy a slunci ustanovil, aby vládlo ve dne, měsíci a hvězdám pak, aby vládly v noci, a který jsi nás hříšné učinil hodnými přiblížit se také tohoto dne s vyznáním před tvář tvou a přinést ti tobě večerní slavosloví; sám, Lidumile, řídíš modlitbu naši, aby se vznášela k tobě jako kadidlo, a přijmi ji jako vůni příjemnou. Dej, ať přítomný večer a následující noc jsou pokojny. Oděj nás zbrojí světla, vysvoboď nás od hrůz nočních a ode všeho, co se v noci plíží; uděl nám spánek, jež jsi nám k osvěžení daroval, prostý dábelských přeludů. Sám, Vládce, Dárce dobra, dej, abychom na ložích svých s dojetím v noci pamatovali svatého jména tvého, a jsouce osvětleni naučením přikázání tvých, povstali s duchovní radostí k oslavě dobroty tvé a milosrdenství tvému přinášeli prosby a modlitby za hříchy své a všeho lidu tvého, jež na přímlyvy svaté Bohorodice navštiv milostí svou. — Neboť blahý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Žalmista: (čte žalm 103. / 104.)

Dobrořeč, duše má, Hospodinu. Hospodine, Bože můj, tys nadevš² veliký.

Oděn jsi ve slávu a velebnost. Světlem oblékáš se jako rouchem. Nebesa rozestíráš jako kůži *stanovou*. Shromažďuješ vody u sebe ve výšinách.³

Oblaka používáš jako svůj vůz, na perutích větru kráčíš.

Anděly své utvořil jsi jako *vanutí* vichru⁴ a služebníky tvé jako plamen ohnivý.

Založil jsi zemi na *pevných* základech jejích a nepohne se na věky věkův⁵.

Propast ji halí jako roucho; nad horami stály vody.

Jak jsi jim pohrozil, rozeběhly se; rachot hromu tvého je zaplašil.

Zdvihají se *vlny jako* hory a klesají *jako* roviny na místo, jež jsi jim určil.

Meze jsi jim položil, které nepřekročí, nevrátí se, aby přikryly zemi.

Určuješ pramenům v roklicích⁶ *uvěřat*, aby mezi horami vody tekly;

napájejí všelikou zvířenu polní, divocí osli z nich ukojí žízeň svou.

U nich má své hnízdo ptactvo nebeské, mezi skalami šveholící.

Svlažuješ hory se své klenby, plody díla tvého nasycuje se země.

Trávě dáváš růsti pro dobytek, jakož i bylinám pro potřebu lidí, abys tak vyvodil chléb ze země.

Víno rozveseluje srdce člověka, takže *jeho* obličej září *jako pomazaný* olejem. Chléb pak srdce člověka posiluje.

Dosyta pítí mohou polní stromy i cedry libánské, kteréž *Bůh* sázel;

tam staví si ptactvo hnízda svoje, čapí hnízdo jim vévodí.

Vysoké hory patří kozorožcům⁷, skály pak jsou útočištěm zajícům.

Bůh učinil měsíc, by časy *odměřoval*; slunce ví, kdy dlužno mu zapadatí.

Privádíš tmu, i nastává doba noční; v té se hýbají všechna zvířata lesní;

lvi řvou po kořisti, žádajíce na Bohu pokrm sobě.

Vzešlo slunce, a sbírají se znovu a do doupat se ukládají.

Tu pak vychází člověk k dílu svému, aby pracoval až do večera.
Jak vznešená jsou díla tvá, Hospodine! Všechno jsi moudře učinil.

Plna je země tvorstva tvého. Moře tu velké a širé;
v něm nesčíslný počet havěti⁸, živočichů malých i velkých.
Tam proplovají koráby a drak⁹, jehož jsi stvořil, abys ho ponížil.

Všechno od tebe očekává, že jim dáš pokrm v čas příhodný.
Ty dáváš jim, a oni berou; otevíráš ruku svou, a všichni jsou naplnění blahem.

Odvrátíš-li však tvář svou, děsí se¹⁰; odnímáš-li jim ducha, ztrácejí se a navracejí se v hlínu svou.

Pošleš ducha svého, utváření jsou opět¹¹, a *tak* obnovíš tvář země.

Sláva Hospodinova budiž na věky. Radost má ze svých skutků Hospodin.

Pohlédne na zemi, a začne se třást; dotkne se hor, a kouří se z nich¹².

Zpívati budu Hospodinu po celý život svůj; chváliti budu Boha svého, dokud žíti budu.

Kéž se mu líbí rozjímání moje, já pak radovati se budu v Hospodinu.

Kéž by vymizeli hříšníci ze země, a bezbožníci – aby již nebyli!
Dobrořeč, duše má, Hospodinu!

Slunce ví, kdy dlužno mu zapadati, přivádíš tmu, i nastává doba noční.

Jak vznešená jsou díla tvá, Hospodine! Všechno jsi moudře učinil.

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, i nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Alleluja, alleluja, alleluja, sláva tobě, Bože! † (3×)

(Ektenie velká:)

Kněz: V pokoji k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Za pokoj shůry a spásu duší našich k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Za mír celého světa, za blaho svatých církví Božích a za sjednocení všech k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Za svatý chrám tento a za vcházející v něj s vírou, zbožností a bázní Boží, k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Za metropolitu našeho vladyku (*jméno*) [i za vladyku našeho (*jméno*)], za důstojné kněžstvo, diákonstvo v Kristu, za veškeré duchovenstvo a lid k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Za vlast naší a její představitele k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Za město toto [vesnici tuto; svatý monastýr tento], za všechna města a země i za ty, kteří podle víry v nich žijí, k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Za příznivé počasí, za hojnost plodů zemských a za pokojné časy k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Za cestující po zemi, vodě i vzduchem, za nemocné, trpící, zajaté a za spásu jejich k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Abychom vysvobozeni byli od všelikého soužení, hněvu a nouze, k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodátí (milostí) svou.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslovenější a slavné vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druhu i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Věřící: Tobě, Hospodine.

Kněz: **Neboť tobě náleží všeliká sláva, čest a klanění,
Otcí i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky,
až na věky věkův.**

Věřící: Amen.

Na velkém večerní (v předvečer neděle a některých svátků) se pěje z 1. kathismy 1. antifony – Blažený muž (1. žalm); nebo se čte celá kathisma podle typikonu; poté je malá ektenie. Na všednodenní večerní se toto všechno vynechává.

Žalmista:

Blažený muž, kterýž nechodí na radu bezbožných.

Alleluja (3×).

Neboť zná Hospodin cestu spravedlivých, kdežto cesta bezbožných končí záhubou. Alleluja (3×).

Služte Hospodinu s bázní a jásejte jemu s úctou.

Alleluja (3×).

Blažení všichni, kdož doufají v něho. Alleluja (3×).

Povstaň, Hospodine, spasiž mne, Bože můj. Allelujah (3×).

U tebe, Hospodine, jest spása, a nad lidem tvým požehnání tvé.

Alleluja (3×).

Sláva Otcí i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen. Alleluja (3×).

Alleluja, alleluja, alleluja, sláva tobě, Bože. † (3×)

Kněz: **Opět a opět v pokoji k Hospodinu modleme se.**

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodatí (milostí) svou.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslovenější a slavné vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie, se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druhá i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Věřící: Tobě, Hospodine.

Kněz: **Neboť tvá jest vláda a království i moc a sláva,
Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až
na věky věkův.**

Věřící: Amen.

(Konec malé ektenie)

Věřící: (Úryvek ze žalmu 140. / 141.)

Hospodine, k tobě volám, vyslyš mne; vyslyš mne, Hospodine. Hospodine, k tobě volám, vyslyš mne; pozoruj hlas modlitby mé. Když vzývám tebe, vyslyš mne, Hospodine. Vznášej se moje modlitba jako kadidlo před tebou. Pozdvižení rukou mých, žertva večerní; vyslyš mne, Hospodine.

Dále úryvky ze žalmů 140. / 141. a 141. / 142.:

Postav, Hospodine, stráž k ústům mým, dveře rtů mých ohlídej¹³.

Dej, ať srdce moje se nekloní k řečem lstivým kvůli vymýšlení vytáček¹⁴ z hříchů,

jak to činí lidé konající nepravost; s takovými¹⁵ ať nejsem spojován¹⁶.

Spravedlivý mne vyučuje¹⁷ milosrdenstvím a usvědčí mne. Avšak olej hříchu ať neskane na hlavu mou.¹⁸

Ani modlitba moje nechť jim není příjemná. Pohlceni byli u skály jejich soudcové¹⁹.

Slyšena byla řeč moje, neboť je v ní síla²⁰. Jako hrouda hlíny rozpadá se na zemi, rozsypou se v podsvětí²¹ jejich kosti.

K tobě, Hospodine, *pozvedám* oči své, v tebe doufám, Hospodine, neodnímeš duši mou.²²

Ochraň mne před osidlem, jež na mne políčili, před léčkami těch, kdo činí nepravosti.

Ať se bezbožní chytí do svých pastí; avšak já zůstanu samotný, dokud neprojdou²³.

Hlasem svým k Hospodinu volám, hlasem svým se modlím k Hospodinu.

Vylévám před Ním modlitbu svou, trápení své mu oznamuji.

Když ze mne prchal duch můj, ty znal jsi *i tehdy* stezky mé.

Na cestě té, jíž jsem krácel, osidlo mi nastražili.

Pohlédnu-li napravo a hledím – není zde nikdo, kdo by se ke mně znal.

Neměl jsem, kam se utéci. Není tu nikoho, kdo by se ujal duše mé.

Hospodine, k tobě volám, řka: Ty jsi naděje má a podíl můj v zemi živých.

Uděl svou pozornost modlitbě mé, neboť jsem zcela ponížen.

Vysvoboď mne od pronásledovatelů mých, neboť jsou silnější než já.

Žalmista: (čte následující stíšky a po každém čte příslušnou **stichiru na „Hospodine, k tobě volám“** – nejdříve náležitý počet stichir z osmihlasníku a pak další stichiry z mineje; v případě všech svátků čte všechny stichiry jen z mineje – v sobotu večer to však platí jen pro svátky Páně z dvanáctera. V době velkopostní a popaschální viz triod. Ve všední den a na malé svátky brát stichiry „na 6“; v ostatní svátky většinou „na 8“; v sobotu večer „na 10“.

Na 10: Vyveď ze žaláře duši mou, abych oslavoval jméno tvé.
Čekají spravedliví, že mne odměníš.

Na 8: Z hlubin volám k tobě, Hospodine, Hospodine, vyslyš volání mé.

Kéž bude tvé ucho naslouchat hlasu prosby mé.

Na 6: Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očistění.

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Na 4: Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Neboť u Hospodina je milost a hojné je u Něho vysvobození. On vysvobodí Israele ze všech jeho nepravostí.

Chvalte Hospodina, všichni národové; vychvalujte Ho, všichni lidé!

Neboť upevnila se jeho milost nad námi a pravda Hospodinova zůstává navěky.

Žalmista: Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu.

Následuje „stichira na Sláva“ pro svátek toho dne z mineje (případně z triodu), **pokud je tam uvedena**; pokud uvedena není, tak po »Sláva...« hned »Í nyní...« a poté bohorodičen; viz níže.

Žalmista: I nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Následuje 1. bohorodičen – podle typiku z osmihlasníku (v sobotu večer **dogmatik** z nastupujícího hlasu; ve všední den bohorodičen dle hlasu »Slávy«, pokud je; v pátek večer dogmatik končího hlasu). Nemá-li svatý »Slávu« a není-li předepsáno zpívat dogmatik, pak se zpívá bohorodičen z minejní služby svatému (obvyklé ve všední den); v úterý večer a ve čtvrtek večer zpívá se tzv. křížový bohorodičen. Má-li ve všední den svátek zvlášť významný svatý (s polyjelejem či bděním), tedy se bere dogmatik z oktoichu podle hlasu »Slávy«. Je-li velký svátek, pak vše ze služby

svátku – v sobotu večer to však platí jen pro svátky Páně. Je-li velkopostní či popaschální doba, nahlédni do triodu.

Při velké večerní se nyní koná vchod a kněz potichu říká modlitbu vchodu:

Večer, za svítání a v poledne chválíme a blahoslovíme tebe, díky vzdáváme tobě a modlíme se k tobě, Vládce všech: Nechť vznáší se modlitba naše jako kadidlo před tebou; nedej, aby srdce naše uchylovala se k řečem nebo myšlenkám zlým, ale vysvoboď nás ode všech, kdož úklady činí duším našim; neboť k tobě, Hospodine, Pane, obráceny jsou oči naše a v tebe složili jsme naději svoji; nedopusť, Bože náš, abychom byli zahanbeni. — Neboť tobě náleží všechna sláva, čest i klanění, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Na to kněz žehná vchod, říkáje tiše: Blahosloven vchod svatých tvých, vždycky, nyní i příště, až na věky věkův. Amen.

Kněz: Velemoudrost! Povznesme se!

Věřící: *(hymnus od Sofronia, patriarchy jerusalemského)*

Světlo tiché, svaté slávy, nesmrtelného Otce nebeského, Svatého, Blaženého, Ježíši Kriste. Přišedše k západu slunce a spatřivše záři večerní, opěváme Otce, Syna i Svatého Ducha, Boha. Synu Boží, jenž dáváš život, hoden jsi po všechny časy hlasy ctihodnými být opěvován. Pročež svět tebe velebí.

Kněz: **Pozor mějme! Pokoj všem! Velemoudrost!**

*Dále se zpívá **prokimen** podle dne:*

V sobotu večer: 1. Hospodin kraluje, **I** oděn jest velikolepostí.

2. Oblékl se Hospodin v sílu a přepásal se.

3. Neboť upevnil vesmír, kterýž se nepohne.

4. Domu tvému náleží svatost, Hospodine, navěky.

V neděli večer: 1. Aj, nyní dobrořečte Hospodinu, **I** všichni služebníci Hospodinovi.

2. Stojící ve chrámě Hospodinově, v nádvořích domu Boha našeho.

V pondělí večer: 1. Hospodin mne vyslyší, **I** když jej budu vzývat.

2. Když volal jsem, vyslyšel mne Bůh spravedlnosti.

V úterý večer: 1. Milost tvá, Hospodine, **I** následovati mne bude po všechny dny mého života.

2. Hospodin jest pastýř můj, nebudu míti nedostatku. Na místa hojnosti mne přivede.

Ve středu večer: 1. Bože, ve jménu svém spasiž mne, **I** a silou svojí spravuj mne.

2. Bože, vyslyš modlitbu mou, popřej sluchu slovům úst mých.

Ve čtvrtek večer: 1. Pomoc má jest od Hospodina, **I** kterýž učinil nebe i zemi.

2. Pozdvihuji oči své k horám, odkudž přijde pomoc má.

V pátek večer: 1. Bože, ochránce můj jsi ty; **I** milost tvá mne předcházej.

2. Vytrhni mne z rukou nepřátel mojich, Bože, a od těch, kteří povstávají proti mně, vysvobod' mne.

*Na velké večerní před velkými svátky nebo při službě s litíjí se čtou **paremije**: většinou 3 čtení ze Starého zákona (při zavřených královských dveřích – věřící mohou sedět), méně často jsou čtení z Nového zákona (při otevřených královských dveřích – věřící stojí).*

Kněz: Velemoudrost!

Žalmista: Čtení z knihy proroka..., čtení z knihy Stvoření...

Kněz: Pozor mějme!

Žalmista: (čte *paremii*)

(Konec *paremii*)

Na velké večerní nyní následuje ektenie vroucí. Při všednodenní večerní se koná až po troparech a začíná až od „Smiluj se nad námi, Bože...“ (čili bez prvních dvou proseb).

(*Ektenie vroucí*)

Kněz: **Rceme všichni z celé duše a z celé mysli své, rceme.**

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Hospodine, Vševládce, Bože otců našich, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Věřící: Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Kněz: Ještě modlíme se za metropolitu našeho vladyku (*jméno*), [vladyku našeho (*jméno*),] a všechny naše bratry v Kristu.

Věřící: Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Kněz: Ještě modlíme se za bratry naše, kněze, mnišské duchovenstvo a všechno bratrstvo naše v Kristu.

Věřící: Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Kněz: Ještě modlíme se za vlast naši a její představitele ve správě státní i ve vojsku.

Věřící: Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Kněz: Ještě modlíme se za blažené a věčné paměti hodné zakladatele svatého chrámu tohoto i za všechny pravoslavné dříve zesnulé otce i bratry, zde a všude jinde odpočívající.

Věřící: Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Kněz: Ještě modlíme se za milost, život, pokoj, zdraví, spásu, navštívení, odpuštění a prominutí hříchů pro služebníky Boží z bratrstva svatého chrámu tohoto.

Věřící: Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Kněz: Ještě modlíme se za ty, kteří přinášejí dary a kteří dobrodiní činí ve svatém a vele důstojném chrámě tomto, za přísluhující, zpívající a přítomný lid, očekávající od tebe velikých a hojných milostí.

Věřící: Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Kněz: **Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Věřící: Amen.

(Konec ektenie vroucí)

Žalmista:

Dejž, Hospodine, abychom večer tento | bez hříchu strávili.

Blahosloven jsi, Hospodine, | Bože otců našich,

a chváleno a velebeno jest jméno tvé | na věky. Amen.

Budiž, Hospodine, milost tvá na nás, |

neboť doufali jsme v tebe.

Blahosloven jsi, Hospodine, | pouč nás Zákonem svým.

Blahosloven jsi, Vládce, | nauč nás Zákonu svému.

Blahosloven jsi, Svatý, | osvěť nás zákony svými.²⁴

Hospodine, milost tvá jest na věky, |

neopovrhuj dílem rukou svých.

Tobě náleží chvála, | tobě náleží píseň,
tobě sláva náleží, | Otci i Synu i Svatému Duchu,
i nyní i vždycky, | až na věky věkův. Amen.

Následuje ektenie prosebná:

Kněz: **Vykonejme večerní modlitbu** naši k Hospodinu.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodatí (milostí) svou.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Abychom celý večer dokonale, svatě, pokojně a bez hříchů strávili, Hospodina prosme.

Věřící: ↓ Dejž, ó Pane! (Dejž, Hospodine.)

Kněz: Za anděla pokoje, věrného vůdce, ochránce duší a těl našich, Hospodina prosme.

Věřící: ↑ Dejž, ó Pane! (Dejž, Hospodine.)

Kněz: Za odpuštění a prominutí hříchů a poklesků našich Hospodina prosme.

Věřící: ↓ Dejž, ó Pane! (Dejž, Hospodine.)

Kněz: Za to, co je dobré a užitečné duším našim, a za mír světa Hospodina prosme.

Věřící: ↑ Dejž, ó Pane! (Dejž, Hospodine.)

Kněz: Abychom ostatní čas života svého v pokoji a pokání skončili, Hospodina prosme.

Věřící: ↓ Dejž, ó Pane! (Dejž, Hospodine.)

Kněz: Za křesťanské skonání života našeho, bez bolesti, bez zahanbení, v pokoji a za dobré zodpovídání se na hrozném soudu Kristově prosme.

Věřící: ↑ Dejž, ó Pane! (Dejž, Hospodine.)

Kněz: Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslovenější a slavné vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie, se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druhu i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Věřící: Tobě, Hospodine.

Kněz: **Neboť dobrotivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě**

chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Kněz: **Pokoj všem.**

Věřící: I duchu tvému.

Kněz: **Skloňme hlavy své před Hospodinem.**

Věřící: *(zpívají pomalu se skloněnou hlavou):*

Před tebou, Hospodine.

Kněz: *(modlí se tiše)*

Hospodine, Bože náš, který jsi nebesa sklonil a sestoupil pro spasení pokolení lidského, shlédni na služebníky své i na dědictví své; neboť před tebou, přísným a lidumilným soudcem, služebníci tvoji sklonili hlavu i šíji svou; neočekávají pomoci od lidí, nýbrž od tebe očekávají milosti a touží po spasení tvém. Opatruj je každého času i tohoto večera, ochraňuj je také v nastávající noci před každým nepřítelem a všelikým působením ďábelským, před daremnými myšlenkami a úmysly zlými.

(Hlasitě:) **Budiž vlada království tvého blahoslovena a velebena, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Věřící: Amen.

Nekoná-li se litije ani bdění, pak se teď přednášejí stichiry na stichovně. Pokud se slouží litije nebo se koná bdění, následují nyní litijní stichiry příslušného svátku (jsou uvedeny v mineji ve službě svátku před stichirami na stichovně, případně v triodu); po nich následuje litijní ektenie.

Litijní ektenie:

Kněz: Spasiž, Bože, lid svůj a požehnej dědictví svému. Navštiv svět svou milostí a slitovností, pozdvihni korouhev křesťanů pravoslavných a sešli na nás bohaté své milosti. Na přímluvy nejčistší Vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie, mocí uctívaného a životodárného kříže, s přispěním úctyhodných nebeských beztělesných mocností, důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých našich otců velikých učitelů celého světa a světitelů Basila Velikého, Řehoře Theologa a Jana Zlatoústého, svatého otce našeho Mikuláše, arcibiskupa Myr Lykejských, divotvorce, svatých apoštolům rovných Cyrila

a Metoděje, učitelů slovanských, svatého zbožného knížete Rostislava Moravského, svatého mučedníka a knížete českého Václava a svaté mučednice kněžny Ludmily, ctihodných a bohonosných otců našich, Ivana, poustevníka českého, a Prokopa Sázavského, světitele mučedníka Gorazda Českého a Moravsko-slezského, světitele vyznavače Alexije Karpatského, svatých vítězných mučedníků, ctihodných a bohonosných otců našich, svatých a spravedlivých rodičů Jáchyma i Anny, svatého (*jméno svatého, jehož jest chrám a jehož je svátek*) a všech svatých, prosíme tebe, mnohomilostivý Pane, vyslyš nás hříšné, modlící se k tobě, a smiluj se nad námi.

Věřící: Hospodi, pomiluj. (40×)

Kněz: Ještě modlíme se za pravou víru vyznávající a Krista milující pravoslavné pokolení naše. Za jeho vítězství, zachování, pokoj, zdraví a záchranu. Aby mu Pán a Bůh náš ve všem přispěti ráčil a ku pomoci byl, aby pod nohy našeho rodu pravoslavného srazil každého nepřítele a škůdce jeho.

Věřící: Hospodi, pomiluj. (30×)

Kněz: Ještě modlíme se za jejich svatosti pravoslavné patriarchy, za metropolitu vladyku (*jméno*) [za vladyku (*jméno*); za archimandritu, igumena (*jméno*)], i za všechno v Kristu bratrstvo naše, i za každou duši křesťanskou trpící a zarmoucenou, milosti Boží a pomoci žádající; za záštitu města tohoto [svatého příbytku tohoto] a všech v něm žijících [vsi této a všech v ní žijících]; za mír a *dobry* stav celého světa; za blaho svatých církví Božích; za spasení a pomoc těm, kteří se s pílí a bázní Boží namáhají, i za sloužící otce i bratry naše; za ty, kteří vše opustili a v pustině přebývají; za uzdravení nemocných; za pokoj a odpočinutí, blahou památku a odpuštění hříchů všem dříve se odebravším *zesnulým* pravoslavným otcům a bratřím našim, zde i všude jinde pochovaným; za osvobození zajatých, i za bratry naše ve službách jsoucí, a za všechny slouživší a sloužící ve svatém chrámě tomto, rceme:

Věřící: Hospodi, pomiluj. (50×)

Kněz: Ještě modlíme se, aby ochráněno bylo město toto [byla ves tato] i svatý chrám tento [monastýr tento] a všechna města a země od hladu, moru, zemětřesení, potopy, ohně, meče, vpádu cizozemců a občanské války; aby milostivý a přístupný k našim

modlitbám byl blahý a lidumilný Bůh náš a odvrátil od nás veškerý na nás uvalený hněv a vysvobodil nás od přicházejícího spravedlivého trestu svého a smiloval se nad námi.

Věřící: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz: Ještě modlíme se, aby Hospodin Bůh vyslyšel hlas modlitby nás, hříšných, a smiloval se nad námi.

Věřící: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz může tiše vzpomínat živé i zesnulé.

Kněz: Vyslyš nás, Bože, Spasiteli náš, naděje všech končin země i těch, kteří jsou daleko na moři; a milostiv, milostiv budiž, Vládce, ke hříchům našim a smiluj se nad námi. Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Kněz: Pokoj všem.

Věřící: I duchu tvému.

Kněz: Skloňme hlavy své před Hospodinem.

Věřící: Před tebou, Hospodine. (*Všichni skloní hlavy*)

Kněz: (*hlasitě*)

Vládce mnohomilostivý, Pane Ježíši Kriste, Bože náš, na přímlyvy nejčistší Vládkyně naší, Bohorodice a vždycy Panny Marie, mocí uctívaného a životodárného kříže, s přispěním úctyhodných nebeských beztělesných mocností, důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých slavných vítězných mučedníků i ctihodných a bohonosných otců našich; svatých našich otců, velikých učitelů celého světa a světitelů Basila Velikého, Řehoře Theologa a Jana Zlatoústého, svatého otce našeho Mikuláše, arcibiskupa Myr Lykejských, divotvorce, svatých apoštolům rovných Cyrila a Metoděje, učitelů slovan-ských, svatého zbožného knížete Rostislava Moravského, svatého mučedníka a knížete českého Václava a svaté mučednice kněžny Ludmily, ctihodných a bohonosných otců našich, Ivana, poustevníka českého, a Prokopa Sázavského, světitele mučedníka Gorazda Českého a Moravsko-slezského, světitele

vyznavače Alexije Karpatského, svatých a spravedlivých rodičů Jáchyma i Anny, svatého (*jméno svatého, jehož jest chrám a jehož je svátek*) i všech svatých svých učíň modlitbu naši sobě příjemnou, daruj nám odpuštění hříchů našich, ochraň nás záštitou křídel svých, zapuď od nás každého nepřitele a odpůrce, daruj mír životu našemu, Pane, smiluj se nad námi i nad světem svým a spasiž duše naše jako blahý a lidumil.

Věřící: Amen.

(Konec litijní ektenie)

Žalmista: čte **stichiry na stichovně** (v sobotu večer z osmihlasníku dle nastupujícího hlasu; ve všední den z osmihlasníku podle vládnoucího hlasu a dle dne v týdnu. U svátků a zvláště významných svatých (svatí s polyjelejem či s bděním) – není-li však sobota večer – z mineje. U svátků Páně z dvanáctera jen z mineje (i v sobotu večer). Je-li velkopostní či popaschální doba, viz triod).

Žalmista: Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu.

Následuje **zpěv svatému z mineje**, případně ze služby svátku nebo z triodu, **pokud tam je uveden**.

Žalmista: I nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Následuje **bohorodičen** podle typiku z osmihlasníku dle panujícího hlasu (když nemá svatý »Slávu«) či bohorodičen z osmihlasníku dle hlasu »Slávy« (u zvláště významných svatých se použije bohorodičná nedělní stichira dle hlasu »Slávy«). Ve všední den – bohorodičen z osmihlasníku dle hlasu »Slávy« a dne v týdnu (není-li Sláva, tedy dle hlasu panujícího a dne v týdnu). V případě všech svátků z dvanáctera se bere i v sobotu večer z mineje ze služby svátku. Je-li velkopostní či popaschální doba, viz triod.

Věřící: (zpívají chvalozpěv Simeonův)

Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého, podle slova svého v pokoji, neboť viděly oči mé spasení tvé, které jsi připravil před obličejem všech lidí, světlo ke zjevení pohanům, a slávu lidu svého israelského.

Žalmista: Svatý Bože, svatý Silný, svatý Nesmrtelný smiluj se nad námi. (3×)

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Přesvatá Trojice, smiluj se nad námi... (Viz na začátku.)

Hospodi, pomiluj. (3×) Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Otče náš...

Kněz: Neboť tvé jest království, moc i sláva, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Po Otčenáši následují **tropary podle typikonu** (zpívá žalmista)

☞ Postup troparů v sobotu večer (na velké večerní):

Tropar nedělní (z osmihlasníku dle nastupujícího hlasu)

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu.

Dále **tropar z mineje** (hlavnímu svatému toho dne), případně ze služby svátku nebo triodu.

I nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Poté »bohorodičen« – tj. **závěrečný (tzv. propustný) nedělní bohorodičný tropar** z osmihlasníku podle hlasu předcházejícího troparu. V době před- a po-sváteční – tropar svátku.

Shrnuto pro většinu případů: Na velké sobotní večerní (která se vztahuje už k neděli) se začíná zpívání troparů nedělním troparem z osmihlasníku (o Vzkříšení), pak »Sláva...« a tropar prvnímu svatému, potom »I nyní...« a závěrečný bohorodičen z osmihlasníku podle hlasu »Slávy« (tzv. nedělní »propustný«).

*** Na velké večerní bez litíje a bez bdění se pokračuje propuštěním.**

☞ Postup troparů v předvečer všedního dne (na všednodenní večerní):

Tropar světci toho dne (z mineje)

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu.

Dále **jiný tropar z mineje**, případně ze služby svátku nebo triodů, **pokud tam je uveden**. Nebo tropar druhému světci dne.

I nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Poté **bohorodičen z mineje nebo tropar svátku** (je-li předsváteční či posváteční doba), případně z triodu; pokud tam není uveden, tak se bere závěrečný (tzv. propustný) bohorodičen z osmihlasníku podle hlasu troparu svatého nebo svátku.

☞ Má-li v obyčejný všední den svátek jeden tzv. „malý“ svatý, tak se zpívá tropar tohoto svatého, pak »Sláva...« a hned »I nyní...« a propustný bohorodičen podle hlasu troparu svatého.

Mají-li ve všední den svátek dva malí svatí, tedy se zpívá tropar prvního svatého, pak »Sláva...« a tropar druhého svatého, poté »I nyní...« a bohorodičen podle hlasu »Slávy« a dle dne v týdně.

Má-li ve všední den svátek větší svatý, tak se zpívá tropar svatého, »Sláva...« »I nyní...« a bohorodičen »propustný« z osmihlasníku podle hlasu »Slávy« a dle dne v týdně.

*** Na všednodenní večerní se na tomto místě po troparech pronáší zkrácená ektenie vroucí, která tudíž začíná až od: »Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého...«; po čemž následuje propuštění.**

☞ *Svátky. Má-li ve dny po—so svátek zvláště významný svatý (s polyjelejem nebo s bděním), tak se koná velká večerní a zpívá se tropar svatého, »Sláva...« »I nyní...« a z osmihlasníku bohorodičen »propustný“ nedělní podle hlasu troparu svatého (koná-li se litije, viz níže rád troparů při požehnání chlebů).*

☞ *O velkých svátcích z dvanáctera se slouží velká večerní (nikoliv všednodenní) a vše zpívá jen dle sváteční služby (i v neděli).*

☞ *Koná-li se litije či bdění, pak po Otčenáši následuje požehnání chlebů. Nejprve se zpívají tři tropary a poté kněz čte modlitbu, jak je uvedeno níže.*

Tropary pro požehnání chlebů, vína a oleje:

Věřící zpívají **tropary příslušného svátku** (a nebo) „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (Vždy celkem 3 tropary – **bez »Sláva...« »I nyní...«**).

☞ *V neděli, na niž připadá svátek významného svatého (s polyjelejem), se zpívá „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (3×).*

V neděli, na kterou připadá svátek zvláště významnějšího svatého (s bděním), se zpívá „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (2×) a tropar svatému (1×).

☛ *Doporučená úprava typikonu pro výše uvedené dva nedělní případy – jestliže se po velké večerní nekoná i jitřní, je vhodné zpívat takto: ❶ tropar nedělní z hlasu, pak ❷ tropar velkému světcí toho dne a nakonec ❸ „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (Každý 1×)*

☛ *Má-li ve dny po—pá svátek významný svatý (s polyjelejem nebo s bděním), pak se zpívá tropar svatého (2×) a „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (1×).*

☛ *O všech svátcích z dvanáctera se tropary zpívají dle sváteční služby (3× tropar svátku – ve všední dny i v sobotu večer).*

Raduj se, Bohorodice Panno, milostiplná (blahodatná) Maria, Pán s tebou; požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod lůna tvého, neboť jsi porodila Spasitele duší našich.

Kněz: K Hospodinu modleme se!

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Kněz: (žehnaje jedním z chlebů, říká modlitbu k požehnání)

Pane, Ježíši Kriste, Bože náš, jenž jsi pět chlebů požehnal a pět tisíců jimi nasýtil, sám požehnej chleby tyto, pšenici, víno a olej (*ukazuje pravici*) a rozmnož je v tomto městě [tomto monastýru, této vesnici] a v celém světě svém; posvěť věrné, kteří z nich okusí. Neboť ty žehnáš a posvěcuješ veškerenstvo, Kriste, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s bezpočátečným Otcem tvým i přesvatým a blahým a oživujícím Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věků.

Věřící: Amen. Budiž jméno Hospodinovo blahosloveno, od nyní až na věky. (3×)

(Podobně jako v závěru Božské liturgie.)

*Pokud je jen litíje (bez bdění), pak může ihned následovat propuštění.
Koná-li se bdění, následuje vždy ještě část žalmu 33. / 34.:*

Blahosloviti budu Hospodina každého času, budiž vždycky chvála jeho v ústech mých.

Hospodinem se chlubití bude duše má, ať to slyší pokorní²⁵ a zradují se.

Velebte Hospodina se mnou, jeho jméno společně vyvyšujeme.

Vzýval jsem Hospodina a vyslyšel mne, a ode všech soužení vysvobodil mne.

Přistupte k němu a osvětlení budete, vaše tváře nebudou zahanbeny.

Tento ubožák volal a Hospodin ho vyslyšel, ze všech jeho soužení ho zachránil.

Anděl Hospodinův se vyzbrojí, aby držel hlídku okolo těch, kdož se *Boha* bojí, a bude je bránit²⁶.

Okuste a vizte, jak dobrý jest Hospodin. Blažený člověk, který v něho skládá naději.

Mějte bázeň před Bohem všichni svatí jeho, neboť nic neschází těm, kdož se ho bojí.

Bohatí budou strádat a hladovět, ale těm, kdož hledají Hospodina, nic dobrého nebude scházet.

Kněz: Požehnání Hospodinovo na vás, blahodatí (milostí) a lidumilností jeho, vždycky, nyní i přistě, až na věky věkův.

Žalmista: Amen. Sláva na výsostech Bohu...

Dále čte žalmista šestižalmí (což je začátek jitřní, kterou bdění pokračuje).

Propuštění:

Kněz: **Velemoudrost!**

Věřící: Požehnej!

Kněz: **Požehnán jest Kristus, Bůh náš (Jsoucí), vždycky, nyní i přistě, až na věky věkův.**

Věřící: Amen. Upevni, Bože, svatou pravoslavnou víru a pravoslavné křesťany na věky věkův.

Kněz: **Přesvatá Bohorodice, spasiž nás!**

Věřící: Tebe nad cherubíny ctěnější a nad serafíny bez přirovnání slavnější, bez porušení Boha Slovo porodivší, pravou Bohorodici velebíme.

Kněz: Sláva tobě, Kriste Bože, naděje naše, sláva tobě!

Věřící: Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, i nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.
Hospodi, pomiluj (3×). Požehnej!

Kněz: *(modlí se zakončení)*

(V neděli: Vstavší z mrtvých) Kristus, pravý Bůh náš na přímluvy přečisté Matky své, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatého *(jméno svatého, jehož jest chrám)*, svatého *(jméno)*, jehož památku dnes slavíme, svatých Cyrila a Metoděje, apoštolů a učitelů slovanských, svatého zbožného knížete Rostislava Moravského, svatého mučedníka a knížete českého Václava a svaté mučednice kněžny Ludmily, svatých ctihodných a bohonosných otců našich, Ivana, poustevníka českého a Prokopa Sázavského (svatých mučedníků Jana a Jeronýma), světitele mučedníka Gorazda Českého a Moravsko-slezského, světitele vyznavače Alexije Karpatského, svatých a spravedlivých rodičů²⁷ Jáchyma i Anny a všech svatých nechť smiluje se nad námi a spasí nás jako blahý a lidumil.

Věřící: Amen.

Někde je zvykem, že kněz při každé velké večerní žehná:

Kněz: Požehnání Hospodinovo na vás, blahodati a lidumilnosti jeho, vždycky, nyní i příště, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Dle řeckého obyčeje kněz zakončuje:

Na přímluvy svatých otců našich, Pane Ježíši Kriste, Bože náš, smiluj se nad námi a spasíš nás.

Poznámka k řecké službě litije a žehnání chlebů

V Řecku vycházejí duchovní konat litiji z oltáře královskou bránou (na Rusi vycházejí severními vrátky a královská brána je zavřena). Žehnají chleby (může jich být mnohem více než jen pět), víno (možno v lahvicích postavit vedle chlebů) a olej (i nádob oleje může být více); pšenici nepoužívají. Při modlitbě k požehnání chlebů po slovech: „Posvět věrné, kteří z nich okusí,“ může kněz číst z lístečků jména pravoslavných křesťanů, za něž si věřící, kteří dary přinesli, přejí vykonat modlitbu. Dle zvyku první z požehnaných chlebů kněz posléze políbí a na závěr jím žehná shromážděný lid (může se pozdvihnout celá nádoba s chleby, vínem a olejem – tzv. litijník – požehnat s ním věřícím).

Odkazy a poznámky k postupu večerní:

- 1 Viz žalm 85. / 86. v. 17. Myslí se takové znamení, které přináší záchranu – viz např. znamení krve na dveřích Israelitů v Egyptě, které zachraňovalo před andělem smrti, (sv. Athanasios) nebo znamení zpětného pohybu slunečního stínu (Iz 38,8)
- 2 Podivuhodně
- 3 Rozděluješ vody klenbou svou. Pokrýváš vodami své výsosti
- 4 jako vanutí vánku; nebo: jako duchy
- 5 Přesněji: neodchýlí se se na věky věkův
- 6 Studních, proláklínách, zřídlech
- 7 Jelenům
- 8 Přesněji: hadů
- 9 Přesněji: drak, had onen (leviatan) (Job 40,20[25]). Jiní uvádějí: kytovec, velryba. Myslí nějaká mořská obluda a současně i duchovní had = ďábel; je Bohem stvořen a ponížen. Sv. Basil Vel., sv. Athanasios, bl. Theodore, Augustin i Zlatoušť chápou hada jako zlého ducha a jeho boj s lidmi, časté vítězství nad nimi, ale i vítězství svatých nad ním v moři života.
- 10 Lekají se, plaší se, propadají zmatku – panice
- 11 Jsou tím znovu stvoření (jako v prvních dnech stvoření světa; Gen 1,1–30). Bůh může dle své vůle vše zničit, a naopak vše znovu stvořit.
- 12 Jako kdysi Sinaj (Exod 19,18)
- 13 Dosl.: ustanov dveře k ohlídání mých rtů
- 14 Výmluv
- 15 Dosl.: s jejich vyvolenci (zvolenci; myslí se – představiteli)
- 16 Sjednocen, připočten
- 17 Napravuje
- 18 Slovní hříčka – milost (milosrdenství) a olej (v řečtině podobné); myslí se tím: spravedlivý nechť učí a napravuje, s hříšníky nechci nic mít.
- 19 Podobně jako v Num 16. kap.
- 20 Je mocná
- 21 U pekla
- 22 Tj.: nezbavuj mne života
- 23 Myslí se – kolem pastí i celou cestou života (sv. Athanasios, blaž. Theodoret a dal.).
- 24 Podle výkladového slovníku (Djačenko, str. 385) „opravdanie“ = zákon, ustanovení povinností (v Bibli většinou: Boží Zákon). Boží ustanovení (čili nejen příkázání Zákona, ale všechny biblické pokyny) k ospravedlnění a očistění hříšníka. Jedná se tedy o to, co ukazuje člověku cestu spravedlnosti. Překlad „Zákon“ je sice trochu zužující, ale koresponduje se „starozákonním rámcem“ večerní bohoslužby.
- 25 Přesněji: mírní
- 26 Dosl.: vysvobodí je
- 27 Dosl.: bohorodičů, boho-předků; tj. skrze přesv. Bohorodici jsou předkové vtěleného Boha.

Osmihlasník pro večerní

Hlas 1.

V sobotu večer na velké večerní

Stichiry na „Hospodine, k tobě volám“, nedělní:

Vyveď ze žaláře duši mou, abych oslavoval jméno tvé.

Večerní naše modlitby přijmi, svatý Pane, a uděl nám odpuštění hříchů, neboť ty jsi jediný zjevil světu vzkříšení.

Čekají spravedliví, že mne odměníš.

Obejděte, lidé, kol Sionu,¹ obstupte jej a vzdejte chválu Tomu, jenž na něm vstal z mrtvých; neboť to je Bůh náš, jenž nás vysvobodil od nepravostí našich.

Z hlubin volám k tobě, Hospodine, Hospodine, vyslyš volání mé.

Pojďte, lidé, opěvujte Krista a pokloňte se jemu, oslavte jeho z mrtvých vzkříšení; neboť On je Bůh náš, který svět zbavil klamu nepřitele.

Další stichiry od Anatolia, hlas tentýž:

Kéž bude tvé ucho naslouchat hlasu prosby mé.

Radujte se, nebesa,² zvučte základy země, volejte horstva s veselím, neboť hle, Emmanuel naše hříchy na kříž přibil, život nám darovav, smrt umrtvil, Adama vzkřísil jako Lidumil.

Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očistění.

Opěvujme Toho, jenž byl dobrovolně pro nás tělesně ukřižován, trpěl, byl pohřben a vstal z mrtvých, a řkejme: Upevni v pravoslaví církev svou, Kriste, a učiň pokojným život náš jako Blahý a Lidumil.

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Stojíce u tvého životodárného hrobu my nehodní, chvalozpěv přinášíme tvé nevýslovné dobrotivosti, Kriste Bože náš, neboť jsi, Bezhříšný, přijal kříž a smrt, abys světu daroval vzkříšení jako Lidumil.

Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Opěvujme Toho, jenž je spoluvěčné a spolubezpočátečné Slovo s Otcem. On vzešel nevýslovně z lůna panenského, kříž a smrt kvůli nám dobrovolně přijal, a ve slávě z mrtvých vstal. Rceme jemu: Pane, životodárce, sláva tobě, Spasiteli duší našich.

Dále 3 stichiry k přesvaté Bohorodici z díla Pavla Amorejského, které se pějí, když není minea, nebo na litiji. (Zatím vynecháno.)

Dále 3 stichiry světců z mineje.

»**Sláva...**« svatému z mineje. »**I nyní...**« bohorodičen – **dogmatik** hlasu:

Opěvujme Pannu Marii, **I** která vzešla z lidí a porodila Pána. **❖** Ona jest slávou světa a branou nebeskou, **I** předmětem písní andělských a ozdobou věřících. **❖** Ona se stala nebem a chrámem Božství **I** a rozbořila přehradu nepřátelství. **❖** Ona zjednala nám mír **I** a otevřela království. **❖** Máme-li v ní baštu víry, **I** máme obráncem Pána z ní zrozeného. **❖** Vzmuž se tedy, lide Boží, **I** neboť On zvítězí nad nepřáteli jako všemocný.

Dále „Světlo tiché“, prokimen a dál podle postupu.

*Nedělní **stichiry na stichovně**. Hlas 1.:*

Utrpením tvým, Kriste, byli jsme osvobozeni od vášní svých a vzkříšením tvým zachráněni jsme od porušení³. Pane, sláva tobě!

Hospodin kraluje, oděn jest velikolepostí.

Ať raduje se stvoření, veselí se nebesa, ať s veselím národové tleskají, neboť Kristus, náš Spasitel, na kříži přibil hříchy naše, smrt umrtvil, život nám daroval a padlého praotce všech Adama vzkřísil jako Lidumil.

Neboť upevnil vesmír, kterýž se nepohne.

Jsa králem nebe i země, vydal ses, Nepostižitelný, z lidumilnosti k ukřižování. Když se s tebou v hlubinách peklo setkalo,⁴ zarmoutilo se, ale tebe očekávající duše spravedlivých se zaradovaly. Adam povstal, když tebe, Zakladatele, na dně propasti uviděl. Jaký zázrak! Proč jsi okusil smrti, Živote všech? Protože jsi chtěl osvětit svět, který praví a volá: Pane, jenž jsi vstal z mrtvých, sláva tobě!

Domu tvému náleží svatost, Hospodine, na věky.

Ženy myronosice nesoucí vonné masti s pláčem přišly spěšně k tvému hrobu, přechistě tělo tvé však nenašly. Když pak zvěděly od anděla nový a přeslavný zázrak, pravily apoštolům: Pán z mrtvých vstal a daroval světu milost velikou.⁵

»Sláva...« svatému z mineje; není-li, tak »Sláva... I nyní...« a bohorodičen:

Hle, splnilo se Isaiášovo proroctví⁶: porodila jsi jako Panna, a zůstala jsi Pannou, jakou jsi byla předtím. Vždyť ten, který se narodil, byl Bůh, a proto změnil zákon přírody. Nepřezírej, Boží Matko, modlitby, jež služebníci tvoji přinášejí v chrámě tvém, ale jako ta, která jsi nosila Milosrdného na rukou svých, buď milosrdná k služebníkům tvým a pros za spásu duší našich.

Dále „Nyní propouštíš...“

Svatý Bože... až po Otčenáš

Nedělní tropar, hlas 1:

Ač kámen od židů byl zapečetěn, **!** a vojíni střežili přechistě tvé tělo, **❖** vstal jsi z mrtvých třetího dne, Spasiteli, **!** a daroval jsi světu život. **❖** Proto mocnosti nebeské volaly tobě, Životodárce: **!** Sláva vzkříšení tvému, Kriste. **❖** Sláva Království tvému, **!** sláva prozřetelnosti tvé; **❖** jediný Lidumile!

Propustný bohorodičen:

Gabriel ti zvěstoval:⁷ „Raduj se, Panno,“ **!** a při těch slovech se Vládce všech **❖** vtělil v tebe, svatá schráno, **!** jak to řekl spravedlivý David.⁸ **❖** Stala ses prostrannější než nebesa, **!** když jsi nosila svého Tvůrce. **❖** Sláva tomu, který se v tebe vtělil! **!** Sláva tomu, který z tebe vzešel! **❖** Sláva tomu, který nás osvobodil **!** tím, že se z tebe narodil!

V neděli večer

Stichiry na „Hospodine, k tobě volám“, slitovné k Bohorodici; hlas 1:

(Podoben: Přeslavní mučedníci)

Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očistění.

Vše jsi z dobroty skutečnil Slovem a Duchem svým, Hospodine. Také jsi stvořil mne, mluvící bytost, abych oslavoval

tvé svaté nejmocnější jméno. Já se však svými hanebnými skutky stále zostuzuji, přesto prosím: Slituj se!

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Bídná duše, uvědom si svou Božskou urozenost a nehynoucí domovinu, a dobrými skutky stále usiluj o její dosažení. Nic pomíjejícího ať tě nezaujme, jsi součástí nebes. Tělo je země a rozpadá se. Ať nezvítězí horší nad lepším!

Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Pojď, přebídná duše má, k Přeblahému, s horkými slzami přístup. Vše, co jsi dříve spáchala, vyznej dříve, než budeš povolána na svůj soud. Přičiň se, bídná, aby Stvořitel byl k tobě milostiv, a vypros pro sebe odpuštění, dříve než ti Pán uzamkne dveře.

Jiné 3 stichiry beztělesným: hlas i podoben tentýž. (Jen, když není minea.) (Zatím vynecháno.)

Dále 3 stichiry světcí z mineje.

»**Sláva...**« svatému z mineje; není-li, tak »**Sláva... I nyní...**« a bohorodičen:

Marie neposkvrněná, veškerý rozum převyšující, cti-hodný vozataji, svou nejmocnější ochranou dovez mne, ovládnutého a rdoušeného mnoha hříchy, k širé volnosti, kterou skýtá pokání; neboť to můžeš jako matka Všemohoucího učinit.

Dále „Světlo tiché“, prokimen a dál podle postupu.

Dále slitovné „stichiry na stichovně“. Hlas 1.:

Nesmírné je, Spasiteli, moře mých prohřešení, v němž s bolestí tonu svými poklesky. Vztáhni ke mně ruku jako k Petrovi, zachraň mne, Bože, a smiluj se nade mnou.

K tobě pozvedám oči své, jenž v nebesích přebýváš. Tak jako oči služebníků na ruce svých pánů, jako oči služebnice na ruce své paní, tak i naše oči hledí k Hospodinu Bohu našemu, dokud se nad námi neslituje.⁹

Ač jsem se zlými myšlenkami a skutky odsoudil, daruj mi, Bože, Spasiteli, myšlení, které mne obrátí, abych k tobě volal: Spasiž mne, blahý Dobrodinče, a smiluj se nade mnou.

Smiluj se nad námi Pane, smiluj se nad námi, neboť jsme příliš potupou nasyceni, naše duše je už dosyta naplněna posměšky sebejistých a ponížením od pyšných.¹⁰

Na přímluvy všech svatých a Bohorodice, daruj nám svůj pokoj, Hospodine, a smiluj se nad námi, jako jediný slitovný.

»**Sláva...**« *svatému z mineje; není-li, tak »Sláva... I nyní...« a bohorodičen:*

Přečistá Panno, radosti nebeských řádů a mocná ochránkyně lidí na zemi, spasiž nás, kteří se k tobě utíkáme, neboť po Bohu jsme složili naději svou na tebe, Bohorodice!

Dále „Nyní propouštíš...“

Svatý Bože... až po Otčenáš

Tropar světců z mineje. »Sláva... I nyní...« a bohorodičen podle hlasu troparu, jsou-li dva tropary, pak podle hlasu druhého troparu. Pokud je litije nebo bdění, pak např. tropar a „Bohorodice Panno“ 2x.

Ektenie a propuštění.

Hlas 2.

V sobotu večer na velké večerní

Stichiry na „Hospodine, k tobě volám“, nedělní:

Vyveď ze žaláře duši mou, abych oslavoval jméno tvé.

Pojďte, pokloňme se Slovu Božímu, zrozenému před věky z Otce a vtělenému z Panny Marie. Neboť On dobrovolně přetrpěv muka kříže, dal se pohřbíti, a vstav z mrtvých, spasil mne, zbloudilého člověka.

Čekají spravedliví, že mne odměníš.

Kristus, náš Spasitel, smazal náš dlužní úpis, když jej na kříž přibil, a vládu smrti zrušil. Klaníme se jeho třetího dne vzkříšení.

Z hlubin volám k tobě, Hospodine, Hospodine, vyslyš volání mé.

S archanděly opěváme Kristovo vzkříšení, neboť On je Osloboditel a Spasitel duší našich, a s hroznou slávou a v síle své moci opět přijde soudit svět, který stvořil.

Další stichiry od Anatolia, hlas tentýž:

Kéž bude tvé ucho naslouchat hlasu prosby mé.

Tebe, ukřižovaného a pohřbeného, zvěstoval anděl

ženám jako Vládce, když pravil: Pojděte a vizte, kde ležel Pán; neboť vstal z mrtvých, jak řekl, jako Všemocný. Proto se tě uctíváme, jediného nesmrtelného: Životodárce Kriste, smiluj se nad námi.

Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očistění.

Křížem svým zrušil jsi kletbu, která nás postihla skrze rajský strom. Svým pohřbením jsi umrtvil říši smrti; vzkříšením svým jsi osvětil lidský rod. Proto k tobě voláme: Dobrodinče, Kriste, Bože náš, sláva tobě!

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Když se ti s hrůzou otevřela brána smrti a vrátní peklo tě spatřili, zděsili se. Neboť měděná vrata jsi rozdrtil, železné závory zlámal, nás jsi ze tmy a stínu smrti vyvedl a naše okovy jsi roztrhl.

Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Pějme spasitelnou píseň a nechť ústa naše dí: Pojděte všichni do domu Božího, padněme před Ním, pravíce: Na dřevě ukřižovaný a zmrtvýchvstalý, jsoucí v lůně Otcově, očisti hříchy naše!

Dále 3 stichiry k přesvaté Bohorodici z díla Pavla Amorejského, které se pějí, když není minea, nebo na litiji. (Zatím vynecháno.)

Dále 3 stichiry světců z mineje.

»**Sláva...**« svatému z mineje. »**I nyní...**« bohorodičen – **dogmatik** hlasu:

Minul stín starého zákona, **I** když přišla blahodať. ❖ Neboť jako hořící keř neshořel, **I** tak i ty, Panno, jsi porodila a Pannou zůstala. ❖ Místo ohnivého sloupu zasvitlo nám Slunce spravedlnosti **I** a místo Mojžíše je zde Kristus, našich duší Spasitel.

Dále „Světlo tiché“, prokimen a dál podle postupu.

*Nedělní **stichiry na stichovně**. Hlas 2.:*

Vzkříšení tvoje, Kriste Spasiteli, ozářilo světlem celý svět, a ty jsi povolal k sobě vše, co jsi byl stvořil. Všemocný Pane, sláva tobě!

Hospodin kraluje, oděn jest velikolepostí.

Dřevem kříže, Spasiteli, zrušil jsi kletbu, která nás

postihla skrze dřevo rajského stromu; říši smrti jsi umrtvil svým pohřbením a osvítil náš rod svým vzkříšením. Proto k tobě voláme: Životodárce, Kriste, Bože náš, sláva tobě!

Neboť upevnil vesmír, kterýž se nepohne.

Přibit ke kříži, Kriste, do šera jsi zahalil krásu stvoření. Vojáci ukázali svou nelidskost, když kopím probodli tvůj bok, židé pak, vyprosvivše zapečetění hrobu, nepoznali tvou moc. Ty však z milosrdenství jsi přijal pohřbení a třetího dne jsi z mrtvých vstal. Pane, sláva tobě!

Domu tvému náleží svatost, Hospodine, na věky.

Životodárce Kriste, utrpení jsi kvůli smrtelníkům dobrovolně přetrpěl, do podsvětí jsi sestoupil jako Mocný, a ty, kteří zde očekávali tvůj příchod, jsi odtud vytrhl jako ze spárů šelmy a místo přebývání v podsvětí jsi jim daroval ráj. Proto i nám, kteří slavíme tvé zmrtvýchvstání třetího dne, daruj odpuštění hříchů a milost velikou.

»Sláva...« svatému z mineje; není-li, tak »Sláva... I nyní...« a bohorodičen:

Ó, nový zázraku dosud nebývalý! Kdo kdy znal matku, která by bez muže rodila a na rukou nosila Toho, jenž drží všechno tvorstvo? Z Božího působení se narodil ten, jehož jsi, Přechistá, chovala jako dítě na loktech svých. Mohouc tedy prositi ho s odvahou jako matka Jeho, neustávej se modliti za své cítěle, aby se slitoval a spasil duše naše!

Dále „Nyní propouštíš...“

Svatý Bože... až po Otčenáš

Nedělní tropar, hlas 2:

Když sestoupil jsi ke smrti, Živote nesmrtelný, I tehdy peklo jsi umrtvil bleskem Božství; ❖ když pak i zesnulé z podsvětí jsi vzkřísil, I všechny mocnosti nebeské zvolaly: ❖ Životodárce, Kriste, Bože náš, I sláva, sláva tobě.

Propustný bohorodičen:

Rozum převyšující a nesmírně slavná I jsou tvá tajemství, Bohorodice. ❖ Zapečetěna čistotou a chráněná panenstvím I stala ses skutečnou matkou, ❖ jež porodila pravého Boha. I Toho pros za spásu duší našich!

V neděli večer

Stichiry na „Hospodine, k tobě volám“, slitovné k Bohorodici; hlas 2.:

(Podoben: Když z dřeva)

Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očistění.

Ty, který máš pramen milosrdenství, z něhož prýští moře milosti a řeky slitování, Otče přeblahý, Synu, Slovo Otcovo, a Svatý Duchu, nestvořená přirozenosti, přijmi prosby a modlitbu naši, a všem, kdož jsou v hříších, daruj odpuštění jako Bůh slitovný a Lidumil.

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Jakožto Bůh máš podle přirozenosti nitro plné slitování, milosti a dobrotivosti, proto se k tobě modlíme, Kriste, Spasiteli náš, před tebou padáme, vzýváme tě a neustále k tobě voláme: Daruj služebníkům tvým rozhřešení mnohých jejich hříchů a prominutí všeho, čím jsme všichni zhřešili, jako slitovný a lidumilný Bůh.

Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Spasiteli všech, chtěje jako Bůh zachránit ty, pro něž jsi se vtělil a stal ses člověkem, spasiž nás, kteří ctíme tvá přikázání. Vždyť nepřišel jsi, Lidumile, spasit spravedlivé, ale blahodati svatého křtu osvobodit nás, spoutané okovy mnohých hříchů, jako slitovný Bůh a Lidumil.

Jiné 3 stichiry beztělesným: hlas i podoben tentýž. (Jen, když není minea.) (Zatím vynecháno.)

Dále 3 stichiry světci z mineje.

»**Sláva...**« svatému z mineje; není-li, tak »**Sláva... I nyní...**« a bohorodičen:

Množství andělů tvého Syna opěvává tebe, Přechistá, trojsvatými hlasy jako ohni podobný trůn Jeho, oduševnělý palác, Božský most, neustále převádějící ze země k Němu. Raduj se, pozdravená, zpíváme ti spolu s archandělem Gabrielem, neboť jsi porodila zřídlo radosti.

Dále „Světlo tiché“, prokimen a dál podle postupu.

Dále slitovné „stichiry na stichovně“. Hlas 2.:

Zhřešil jsem proti tobě, Kriste Spasiteli, jako marnotratný syn. Přijmi mne kajícího, Otče, a smiluj se nade mnou.

K tobě pozvedám oči své, jenž v nebesích přebýváš. Tak jako oči služebníků na ruce svých pánů, jako oči služebnice na ruce své paní, tak i naše oči hledí k Hospodinu Bohu našemu, dokud se nad námi neslituje.

Volám k tobě, Kriste Spasiteli, slovy celníka: Očisti mne jako jeho a smiluj se nade mnou, Bože.

Smiluj se nad námi Pane, smiluj se nad námi, neboť jsme příliš potupou nasyceni, naše duše je už dosyta naplněna posměšky sebejistých a ponížením od pyšných.

Pozemská potěšení jste si nezamilovali, mučedníci, připodobnili jste se blaženým nebešťanům a stali se spoluobčany andělů. Na jejich přímluvy smiluj se nad námi, Pane, a spasiž nás.

»Sláva...« svatému z mineje; není-li, tak »Sláva... I nyní...« a bohorodičen:

Raduj se, Marie, Bohorodice, chráme nezbořitelný a přesvatý, jak volá prorok: Svatý je tvůj chrám, podivuhodný ve spravedlnosti!¹¹

Dále „Nyní propouštíš...“

Svatý Bože... až po Otčenáš

Tropar světců z mineje. »Sláva... I nyní...« a bohorodičen podle hlasu troparu, jsou-li dva tropary, pak podle hlasu druhého troparu. Pokud je litíje nebo bdění, pak např. tropar a „Bohorodice Panno“ 2x.

Ektenie a propuštění.

Hlas 3.

V sobotu večer na velké večerní

Stichiry na „Hospodine, k tobě volám“, nedělní:

Vyveď ze žaláře duši mou, abych oslavoval jméno tvé.

Křížem tvým, Kriste Spasiteli, zrušena jest vláda smrti a odstraněn ďáblův klam. Pokolení lidské, jež dosahuje vírou spasení, píseň chvály tobě neustále přináší.

Čekají spravedliví, že mne odměníš.

Vzkříšením tvým, Pane, osvíceno je veškerenstvo a ráj se opět otevřel. Všechno stvoření tě oslavuje a píseň chvály ti neustále přináší.

Z hlubin volám k tobě, Hospodine, Hospodine, vyslyš volání mé.

Oslavuji sílu Otce i Syna a moc Svatého Ducha; opěvám nerozdílné, nestvořené Božství, jednobytnou Trojici, jež kraluje od věků na věky.

Další stichiry od Anatolia, hlas tentýž:

Kéž bude tvé ucho naslouchat hlasu prosby mé.

Ctihodnému kříži tvému klaníme se, Kriste, a vzkříšení tvé opěváme a slavíme, neboť ranami tvými jsme všichni uzdraveni.¹²

Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očištění.

Opěváme Spasitele, jenž se z Panny vtělil, neboť za nás byl ukřižován a třetího dne z mrtvých vstal, a daroval nám milost velikou.

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Blahou zvěst přinesl Kristus v peklu jsoucím, když tam sestoupil, řka: Vzchopte se, nyní jsem vítězem, já jsem vzkříšení, já vás vysvobodím, neboť jsem zničil bránu smrti.

Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Když nehodně stojíme v přechistém chrámu tvém a večerní píseň ti přinášíme, z hlubin voláme: Kriste Bože, svět jsi osvětil svým třetího dne vzkříšením, vytrhni svůj lid z rukou nepřátel tvých, Lidumile.

Dále 3 stichiry k přesvaté Bohorodici z díla Pavla Amorejského, které se pějí, když není minea, nebo na litiji. (Zatím vynecháno.)

Dále 3 stichiry světců z mineje.

»**Sláva...**« svatému z mineje. »**I nyní...**« bohorodičen – **dogmatik** hlasu:

Jak nediviti se zrození Boho-člověka z tebe, Přechistá? **■** Neboť nepoznavši muže, zcela neporušená **❖** tělesně jsi bez otce porodila Syna, **■** jehož před věky Otec zrodil¹³ bez matky, **❖** nedoznal žádné změny ni smíšení neb rozdělení, **■** ale zachoval

v plnosti přirozenost obojí.¹⁴ ♦ Proto pros Matko – Panno, Vládkyně, u Něho, I aby spasil duše naše, ♦ kteří pravoslavně vyznáváme I tebe jako Bohorodici.

Dále „Světlo tiché“, prokimen a dál podle postupu.

Nedělní stichiry na stichovně. Hlas 3.:

Nad utrpením tvým, Kriste, zatmělo se slunce, a světlem vzkříšení svého osvítil jsi veškerenstvo. Přijmi večerní píseň naši, Lidumile.

Hospodin kraluje, oděn jest velikolepostí.

Tvé oživující povstání, Pane, osvítilo celý svět a k životu povolalo hynoucí tvorstvo tvé. Pročež my, osvobozeni od Adamova prokletí, voláme: Všemocný Pane, sláva tobě!

Neboť upevnil vesmír, kterýž se nepohne.

Ač jsi nezměněný Bůh, změnil jsi se za tělesného utrpení. Stvoření pak, nemohouc snést pohled na tebe, visícího na kříži, strachem se zachvělo, a sténajíc, opěvává tvou trpělivost. Ty pak sestoupiv do pekla, třetího dne jsi povstal a daroval jsi světu život a milost velikou.

Domu tvému náleží svatost, Hospodine, na věky.

Abys náš rod vysvobodil od smrti, Kriste, vytrpěl jsi smrt a třetího dne z mrtvých vstal. S sebou jsi vzkřísil ty, kdož tě rozpoznali jako Boha, a svět jsi osvětlil. Pane, sláva tobě!

»Sláva...« svatému z mineje; není-li, tak »Sláva... I nyní...« a bohorodičen:

Podle vůle nebeského Otce, bez účasti muže, počala jsi z Božského Ducha Syna Božího, jenž bez matky zrozen byl z Otce před všemi věky; tělesně jsi porodila a mlékem kojila jako dítě Toho, jenž pro nás skrze tebe přišel bez otce. Jeho neustávej prositi, aby z běd vysvobodil duše naše.

Dále „Nyní propouštíš...“

Svatý Bože... až po Otčenáš

Nedělní tropar, hlas 3:

Ať veselí se nebešťané, I ať radují se pozemšťané, ♦ neboť ukázal Hospodin I moc ramene svého; ♦ přemohl smrti smrt, byv prvorozený z mrtvých, I z útroby pekla vysvobodil nás ♦ a daroval světu I velikou milost.

Propustný bohorodičen:

Tebe, Bohorodice Panno, opěváme **I** jako prostřednici spásy našeho pokolení, **❖** neboť syn tvůj a náš Bůh v těle, **I** které z tebe přijal, **❖** snášel utrpení kříže **I** a vysvobodil nás ze záhuby, jako Lidumil.

V neděli večer

Stichiry na „Hospodine, k tobě volám“, slitovné k Bohorodici; Hlas 3.:

(Podoben: Množství mučedníků tvých)

Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očistění.

Jako marnotratného syna přijmi mne, který jsem velmi zhřešil a zarmoutil tebe, dobrotivého a svou přirozeností milostivého Vládce. Když se k tobě obracím, přijmi mne jako syna nevěrného a učiň jedním z dělníků svých, Otče nebeský.

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Leností života svého překročil jsem všechny meze, já bídny, a ke konci se blížím. Nemyslím na soud, který mě čeká, a na odloučení od Boha. Obrat mne, Spasiteli, a z toho všeho mne vytrhni.

Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Plamenů pekelných, skřípění zubů a všeliké jiné věčné trýzně ušetři poníženou duši mou, předobrotivý Pane. Ať tě s vírou opěváme jako milostivého a svou přirozeností lidumilného Boha.

Jiné 3 stichiry beztělesným: hlas i podoben tentýž. (Jen, když není minea.) (Zatím vynecháno.)

Dále 3 stichiry světcí z mineje.

»Sláva...« svatému z mineje; *není-li, tak »Sláva... I nyní...«* a bohorodičen:

Nade všemi stvořeními vládnoucí, Přecistá Panno, osvoboď mne, jenž jsem krutě zotročen vášněmi mé mysli. Svým vroucím zastáním a mateřskou modlitbou učiň mne služebníkem Syna tvého a Boha našeho.

Dále „Světlo tiché“, prokimen a dál podle postupu.

Dále slitovné „stichiry na stichovně“. Hlas 3.:

Večerní píseň ti přinášíme, Kriste, s kadidlem a písněmi duchovními; smiluj se nad námi a spasiž duše naše.

K tobě pozvedám oči své, jenž v nebesích přebýváš. Tak jako oči služebníků na ruce svých pánů, jako oči služebnice na ruce své paní, tak i naše oči hledí k Hospodinu Bohu našemu, dokud se nad námi neslituje.

Spasiž mě, Pane, Bože můj, neboť ty jsi záchrana všech. Bouře vášní mnou zmítá a tíha mých nepravostí mne potápí. Podej mi pomocnou ruku a ke světlu a k lítosti mne pozdvihni, jako jediný milosrdný a Lidumil.

Smiluj se nad námi Pane, smiluj se nad námi, neboť jsme příliš potupou nasyceni, naše duše je už dosyta naplněna posměšky sebejistých a ponížením od pyšných.

Veliká je moc kříže tvého, Pane, neboť vztyčen je na zemi a působí ve světě. Z rybářů učinil apoštoly a z pohanů mučedníky. Kéž se přimlouvají za duše naše.

»Sláva...« svatému z mineje; není-li, tak »Sláva... I nyní...« a bohorodičen:

Bohorodice, zastánkyně všech, kdo tě prosí, ty nám skýtáš smělost, tebou se chlubíme a v tebe skládáme všechnu naši naději. Pros za neužitečné služebníky své u Toho, který se z tebe narodil!

Dále „Nyní propouštíš...“

Svatý Bože... až po Otčenáš

Tropar světci z mineje. »Sláva... I nyní...« a bohorodičen podle hlasu troparu, jsou-li dva tropary, pak podle hlasu druhého troparu. Pokud je litije nebo bdění, pak např. tropar a „Bohorodice Panno“ 2x.

Ektenie a propuštění.

Hlas 4.

V sobotu večer na velké večerní

Stichiry na „Hospodine, k tobě volám“, nedělní:

Vyveď ze žaláře duši mou, abych oslavoval jméno tvé.

Oživujícímu kříži tvému neustále se klaníme, Kriste, Bože, a oslavujeme tvé třetího dne vzkříšení, kterým jsi obnovil

porušenou lidskou přirozenost, Všemocný, a znovu nám otevřel přístup do nebe, jako jediný dobrý a Lidumil.

Čekají spravedliví, že mne odměníš.

Neuposlechnutí zákazu stromu jsi prominul, Spasiteli, když jsi se nechal dobrovolně přibít na dřevo kříže. Když jsi jako Mocný do pekla sestoupil, okovy smrti jsi jako Bůh rozlomil. Proto se klaníme tvému zmrtvýchvstání a s radostí voláme: Všemocný Pane, sláva tobě!

Z hlubin volám k tobě, Hospodine, Hospodine, vyslyš volání mé.

Bránu pekelnou jsi rozlomil, Pane, a svou smrtí jsi království smrti zničil. Lidský rod jsi osvobodil od porušení, život a neporušitelnost světu daroval a milost velikou.

Další stichiry od Anatolia, hlas tentýž:

Kéž bude tvé ucho naslouchat hlasu prosby mé.

Pojďte, lidé, a opěvujme Spasitelovo třetího dne vzkříšení, kterým jsme vysvobozeni byli z nerozlomitelných okovů pekelných a všichni přijali neporušitelnost a život. Volejme: Ukřížovaný, pohřbený a vstavší z mrtvých, spasiž nás skrze vzkříšení své, jediný Lidumile.

Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očištění.

Andělé i lidé, Spasiteli, opěvují tvé třetího dne vzkříšení, kterým ozářeny jsou všechny končiny světa, jímž jsme byli všichni vysvobozeni z otročení nepříteli. Proto voláme: Životodárce, všemocný Spasiteli, spasiž nás svým vzkříšením, jediný Lidumile.

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Vrata měděná jsi vyvrátil a závory zlámal, Kriste, Bože, a padlé lidské pokolení jsi vzkřísil. Proto svorně voláme: Vstavší z mrtvých, Pane, sláva tobě!

Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Pane, tvé zrození z Otce je věčné a mimo čas. Tvé vtělení z Panny je nevyjádřitelné a lidem nepostižitelné. Tvé sestoupení do pekla je strašlivé pro ďábla a jeho anděly, neboť jsi

smrt překonal, vstav z mrtvých třetího dne, neporušitelnost lidem daroval a milost velikou.

Dále 3 stichiry k přesvaté Bohorodici z díla Pavla Amorejského, které se pějí, když není minea, nebo na litiji. (Zatím vynecháno.)

Dále 3 stichiry světi z mineje.

»**Sláva...**« svatému z mineje. »**I nyní...**« bohorodičen – **dogmatik** hlasu:

Prorok David, jenž díky tobě, Bohorodice, **I** stal se Bo-hootcem, **❖** v žalmu¹⁵ o tobě pravil Tomu, **I** který ti učinil věci veliké:¹⁶ **❖** „Stanula královna po pravici tvé.“ **I** Neboť Bůh, učinil tebe, Matku svou, prostřednicí života, **❖** ráčil bez otce vtělit se skrze tebe, Bohorodice, **I** aby znovu obnovil v člověku obraz svůj porušený vášněmi. **❖** On našel v horách zbloudilou a zdivočelou ovečku **I** a vzav ji na ramena, přinesl ji k Otcí; **❖** podle vůle¹⁷ své připojil ji k mocnostem nebeským **I** a spasil svět. **❖** On jest vpravdě Kristus, **I** mající veliké a hojné milosrdenství.

Dále „Světlo tiché“, prokimen a dál podle postupu.

Nedělní stichiry na stichovně. Hlas 4.:

Pane, když jsi vstoupil na kříž, zahladil jsi kletbu prapředků našich¹⁸, a když jsi do pekla sestoupil, vysvobodil jsi ty, kdož měli být na věky spoutáni, a pokolení lidskému daroval jsi neporušitelnost. Proto opěvujeme a oslavujeme životodárné a spasitelné vzkříšení tvé.

Hospodin kraluje, oděn jest velikolepostí.

Když jsi byl zavěšen na dřevě, jediný mocný, veškerým stvořením jsi otrásl. Když pak jsi byl položen do hrobu, přebývající ve hrobech jsi vzkřísil a daroval neporušitelnost a život lidskému rodu. Proto oslavujeme a opěvujeme tvé třetího dne vzkříšení.

Neboť upevnil vesmír, kterýž se nepohne.

Lidé nespravedliví tě vydali Pilátu, Kriste, a odsoudili k ukřižování, ukázavše se jako nevděčníci vůči dobrodinci. Ty jsi však dobrovolně podstoupil pohřbení, svou mocí jsi po třech dnech vstal z mrtvých jako Bůh a daroval nám nekonečný život a velikou milost.

Domu tvému náleží svatost, Hospodine, na věky.

Když přišly ženy se slzami ke hrobu a hledaly tě, leč nenalezly, naříkaly a hlasitě plačíce, volaly: „Běda nám, Spasi-

teli náš a králi všech, kterak jsi byl ukraden? Na jakém místě je schováno tvé oživující tělo?“ Anděl jim odpověděl a pravil: „Neplačte, ale jděte a hlásejte, že vstal z mrtvých Pán, darovav nám radost jako jediný milosrdný.“

»**Sláva...**« *svatému z mineje; není-li, tak* »**Sláva... I nyní...**« *a bohorodičen:*

Shlédni, ó Neposkvrněná, na prosby služebníků svých, odraž zlé proti nám útoky a zbav nás každého soužení. Neboť tys jediná pevná a slavná opora naše, a v tobě našli jsme přímluvkyni. Dejž, ó Vládkyně, ať vzývající tebe, nejsme zahanbeni. Nech se rychle uprosit, když k tobě s vírou voláme: Raduj se, Vládkyně, pomocnice všech, radosti, záštito a spásu duší našich!

Dále „Nyní propouštíš...“

Svatý Bože... až po Otčenáš

Nedělní tropar, *hlas 4.:*

Radostnou zvěst o zmrtvýchvstání **!** od anděla zvěděly učednice Páně **❖** a zbavivše se dědičného¹⁹ odsouzení, **!** pravily apoštolům, jásající: **❖** Smrt je potřena, vstal z mrtvých Kristus Bůh náš, **!** darující světu milost velikou.

Propustný bohorodičen:

Hle, ono od věků skryté, **!** i andělům neznámé tajemství: **❖** skrze tebe, Bohorodice, **!** se pozemšťanům zjevil Bůh, **❖** vtělený v nesmíšeném sjednocení, **!** a kříž kvůli nám dobrovolně přijal; **❖** skrze něj vzkřísil prvotvořeného Adama **!** a spasil od smrti duše naše.

V neděli večer

Stichiry na „Hospodine, k tobě volám“, kající; hlas 4.:

(Podoben: Znamení jsi dal)

Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očištění.

Zhřešil jsem proti tobě, Lidumile, kéž vyprosím pro sebe odpuštění – ne takové, jaké lidé dávají a jaké pochází od přirozenosti lidské, ale to odpuštění, které lepší je než od člověka a pochází z přirozenosti vyšší a nade všechna jiná odpuštění jest. Ty, jenž jsi proti řádu přirozenosti, nepochopitelně člově-

kem se stal, Spasiteli můj, a nepředstavitelnou lidmilností máš, smiluj se nade mnou, k tobě se obracejícím.

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Kriste, uložil jsi pokání těm, kdož zhřešili; nikoliv spravedlivým. Za vzor mám tedy lotra, marnotratného syna, Manassese²⁰ a nevěstku, pronásledovatele, toho, jenž se tě odřekl, a celníka. Proč bych tedy propadal zoufalství? Neboť, věda o tvé lidumilnosti a dobrotivosti, obracím se slzami, s radostnou nadějí, že mne přijmeš, Spasiteli můj.

Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Bože, Králi všech, dej lítost, oddělení od zlého a úplnou nápravu mně, nyní ponořenému do tělesných vášní a od tebe vzdálenému. Vždyť nemám žádnou jinou naději. Vládce, zachraň mne, zhýralce, pro mnohou svou dobrotu, všemocný Ježíši, Spasiteli duší našich.

Jiné 3 stichiry beztělesným: hlas i podoben tentýž. (Jen, když není minea.) (Zatím vynecháno.)

Dále 3 stichiry světcí z mineje.

»**Sláva...**« svatému z mineje; není-li, tak »**Sláva... I nyní...**« a bohorodičen:

Převyšujíc řády andělské, zcela neporušená, s anděly povždy pros Vládce andělů a všeho stvoření, aby nám daroval odpuštění hříchů, vysvobození od vášní a učinil nás hodnými být opěvovateli jeho slávy a dědici pokrmu nepomíjejícího.

Dále „Světlo tiché“, prokimen a dál podle postupu.

*Dále kající **stichiry na stichovně**. Hlas 4.:*

Chtěl jsem svými slzami smýt soupis hříchů mých, Pane, a v dalším svém životě se pokáním tobě zalíbit, ale nepřítel mne oklamává a napadá duši mou. Pane, dříve než docela zahynu, spasiž mne.

K tobě pozvedám oči své, jenž v nebesích přebýváš. Tak jako oči služebníků na ruce svých pánů, jako oči služebnice na ruce své paní, tak i naše oči hledí k Hospodinu Bohu našemu, dokud se nad námi neslituje.

Kdo není zachráněn, když v bouři života připlouvá k tvému přístavu, Pane, aneb kdo není vyléčen, když se v nemo-

ci utíká k tvému léčení? Učiniteli veškerenstva a lékaři nemocných, Pane, dříve než docela zahynu, spasiž mne.

Smiluj se nad námi Pane, smiluj se nad námi, neboť jsme příliš potupou nasyceni, naše duše je už dosyta naplněna posměšky sebejistých a ponížením od pyšných.

Abys byl oslaven v památkách svatých tvých, Kriste Bože, od nich uprošen, sešli nám milost velikou.

»**Sláva...**« *svatému z mineje; není-li, tak* »**Sláva... I nyní...**« *a bohorodičen:*

Raduj se, oblaku světla! Raduj se, jasný svíce! Raduj se, nádobo s manou! Raduj se, žezlo Áronovo! Raduj se, keři neshořívající! Raduj se, komnato (králova)! Raduj se, trůne! Raduj se, svatá horo! Raduj se, útočiště! Raduj se, Božský stole! Raduj se, tajemná bráno! Raduj se, radosti všech!

Dále „Nyní propouštíš...”“

Svatý Bože... až po Otčenáš

Tropar světci z mineje. »Sláva... I nyní...« a bohorodičen podle hlasu troparu, jsou-li dva tropary, pak podle hlasu druhého troparu. Pokud je litije nebo bdění, pak např. tropar a „Bohorodice Panno“ 2x.

Ektenie a propuštění.

Hlas 5.

V sobotu večer na velké večerní

Stichiry na „Hospodine, k tobě volám“, nedělní:

Vyveď ze žaláře duši mou, abych oslavoval jméno tvé.

Úctyhodným křížem svým, ó Kriste, zahanbil jsi ďábla a vzkříšením svým otupil jsi osten hříchu a zachránil nás z brány smrti. Oslavujeme tebe, Jednorozený!

Čekají spravedliví, že mne odměníš.

Ten, jenž dává vzkříšení rodu lidskému, je veden jako ovce na porážku.²¹ Zděsila se ho knížata pekla, když byla dobytá brána²² pláče, neboť vešel Kristus, Král slávy, a pravil spoutancům: „Vyjděte,“ a přebývajícím ve tmě: „Pohleďte a vizte.“

Z hlubin volám k tobě, Hospodine, Hospodine, vyslyš volání mé.

Velký div! Stvořitel neviditelných pro svou lidumil-

nost tělesně trpěl a vstal z mrtvých jako Nesmrtelný. Pojďte, pokolení národů, a Jemu se pokloňme, neboť jeho milosrdenstvím jsme vysvobozeni od klamu a naučení opěvovat jediného Boha ve třech Osobách.

Další stichiry od Anatolia:

Kéž bude tvé ucho naslouchat hlasu prosby mé.

Večerní klanění přinášíme tobě, nezapadajícímu světlu, jež na konci věků zasvitlo světu, zrcadlíc se v těle, až do podsvětí sestoupilo, tamní tmu zaplašilo a světlo vzkříšení národům ukázalo. Dárce světla, Pane, sláva tobě!

Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obстоjí? U tebe však je očištění.

Původce našeho spasení, Krista, oslavujeme, neboť skrze jeho vzkříšení z mrtvých byl svět od klamu zachráněn. Raduje se sbor andělský, prchá lest démonů, padlý Adam povstal a ďábel je odstraněn.²³

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Stráže byly takto poučeny nespravedlivými:²⁴ „Zatajte Kristovo vzkříšení, přijměte stříbrné a říkejte: Když jsme spali, byl mrtvý z hrobu ukraden.“ Kdo kdy viděl nebo slyšel, že by byl ukraden nebožtík, nadto pomazaný myrem a nahý, když jeho pohřební prostěradla byla ponechána ve hrobě? Neklamte se, židé, přivykněte výrokům proroků, pochopte, že Tento je vpravdě Osvoboditel světa a Všemocný.

Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Pane, ty jsi peklo zajal a smrt překonal! Spasiteli náš, jenž jsi svět osvětlil uctívaným křížem, smiluj se nad námi.

Dále 3 stichiry k přesvaté Bohorodici z díla Pavla Amorejského, které se pějí, když není minea, nebo na liti. (Zatím vynecháno.)

Dále 3 stichiry světců z mineje.

»**Sláva...**« svatému z mineje. »**I nyní...**« bohorodičen – **dogmatik** hlasu:

V Rudém moři načrtnut načrtnut byl kdysi **Ι** obraz vždy panenské nevěsty. ❖ Tam byl Mojžíš jako rozdělitel vod, **Ι** zde jest Gabriel jako služebník zázraku. ❖ Tehdy Israel jako po souši přešel mořskou hlubinu, **Ι** nyní Panna bez účasti muže rodí Krista. ❖ Moře po přechodu Israele zůstalo nepřechod-

ným, **I** Neposkvřněná po narození Emmanuele zůstala neporušenou. ❖ Bože, od věků jsoucí,²⁵ jenž jsi se zjevil jako člověk, **I** smiluj se nad námi!

Dále „Světlo tiché“, prokimen a dál podle postupu.

Nedělní stichiry na stichovně. Hlas 5.:

Tebe, vtěleného a od nebe se neodloučivšího Spasitele, Krista, v písních velebíme, neboť jsi přijal kříž a smrt za lidské pokolení naše, brány pekelné jsi vyvrátil, lidumilný Pane, a po pohřbení třetího dne jsi z mrtvých vstal a spasil duše naše.

Hospodin kraluje, oděn jest velikolepostí.

Probodnutí tvého boku, Životodárce, se pro všechny stalo zřídlem proudů odpuštění hříchů, života a spásy. Přijetím smrti těla jsi nám daroval nesmrtelnost. Sestoupením do hrobu jsi nás osvobodil a slavně spoluvzkřísil jako Bůh. Proto pějeme: Lidumilný Pane, sláva tobě!

Neboť upevnil vesmír, kterýž se nepohne.

Podivuhodné je, Lidumile, tvé ukřižování a do pekla sestoupení. Vždyť jsi zjal peklo a jako Bůh jsi spolu se sebou slavně vzkřísil dávné spoutance, ráj jim otevřel a učinil přístupný. Proto i nám, kteří slavíme tvé třetího dne vzkříšení, daruj očistění hříchů, učin nás hodnými státi se obyvateli ráje, jako jediný dobrotivý.

Domu tvému náleží svatost, Hospodine, na věky.

Tělesné utrpení pro nás podstoupiv a třetího dne z mrtvých vstav, zhoj naše tělesná utrpení a zbav nás ukrutných hříchů, Lidumile a Spasiteli náš.

»**Sláva...**« svatému z mineje; není-li, tak »**Sláva... I nyní...**« a bohorodičen:

Chrámem i branou, komnatou i trůnem Krále jsi, cti-hodná Panno! Skrze tebe se zjevil spícím ve tmě Vykupitel můj, Kristus Pán, Slunce spravedlnosti, aby osvětil lidstvo, jež rukou svou stvořil k obrazu svému. Proto, Nejopěvovanější, která ho jako matka můžeš s odvahou prositi, neustávej se přimlouvati, aby spasil duše naše.

Dále „Nyní propouštíš...“

Svatý Bože... až po Otčenáš

Nedělní tropar, hlas 5:

Oslavujme, věřící²⁶, **I** Slovo spoluvěčné s Otcem a Du-

chem, ❖ z Panny ke spasení našemu se zrodí, I a pokloňme se Jemu, ❖ neboť ráčilo vstoupiti tělem na kříž, I smrt přetrpěti a vzkřísiti mrtvé ❖ – skrze slavné vzkříšení své.

Propustný bohorodičen:

Raduj se, neproniknutelná bráno Páně! I Raduj se, hradbo a zástito těch, kteří se k tobě utíkají! ❖ Raduj se, přístave, v němž bouře není, I Panno sňatku nepoznavší, ❖ jež porodila jsi tělesně I Tvůrce svého a Boha! ❖ Neochabuj v přímlovách I za opěvující a uctívající Toho, jenž se z tebe narodil.

V neděli večer

Stichiry na „Hospodine, k tobě volám“, kající; hlas 5.:

(Podoben: Raduj se postníků)

Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očištění.

Pláči a hořce běduji, já ubohý, vida strašnou odplatu za svá slova, nemaje ani nejmenší ospravedlnění svých skutků vůči provinění. Proto se modlím: Dříve, než mě zastihne můj konec, dříve, než mne skosí smrt, ještě před strašným soudem, dříve, než budu muset přijmout odsouzení do tmy venku²⁷, tam, kde je oheň neuhasitelný, kde červ pohlcuje hříšníky skřípějící zuby, daruj mi osvobození od hříchů, Kriste Bože, a velikou milost.

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Zákonem a Písmy tvými jsem pohrdl, já bídny, a přikázání tvá jsem odmítl, Bože a Stvořiteli můj. Jak se potom, Spasiteli, vyhnu nadcházejícím mukám? Proto ještě před mým koncem, daruj mi odpuštění, sešli množství slz a skutečnou lítost. Jako Bůh předobrá odezeň ode mne do dále pluky démonské, které usilují svést mne do pekelné propasti. Proto tě prosím, nevzdaluj ode mne ruku svou všemocnou.

Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Běda mně! Jak zatemněný rozum mám, jak jsem se vzdálil od tebe a otročil hříchu, já bídny! Celý jsem se, já

ubožák, oddal tělesným rozkoším, jež žily ve mně, vášnivém. A nyní očekávám, nadcházející odchod ze života a budoucí soužení. Pane předobrotivý, dej mi slzy kajícího a odpuštění mých nespočetných hříchů. S vírou prosím tebe, darujícího světu velikou milost.

Jiné 3 stichiry beztělesným: hlas i podoben tentýž. (Jen, když není minea.) (Zatím vynecháno.)

Dále 3 stichiry světců z mineje.

»**Sláva...**« svatému z mineje; není-li, tak »**Sláva... I nyní...**« a bohorodičen:

Ty jsi vpravdě cherubínský trůn, převyšuješ i anděly, neboť v tobě, Přecistá, usídlilo se Boží Slovo, aby obnovilo náš obraz. Z tebe vyšel ten, kdo vzav na sebe tělo, kříž a utrpení kvůli nám přijal jako milosrdný, a vzkříšení nám daroval jako Bůh. Tím jsi připravila napravení lidstva, odsouzeného pro zkaženou přirozenost svou. Proto s vírou děkujeme tobě a modlíme se, abychom tvými přímlovami dosáhli odpuštění hříchů a přijali velikou milost.

Dále „Světlo tiché“, prokimen a dál podle postupu.

*Dále kající **stichiry na stichovně**. Hlas 5.:*

Pane, neustávám hřešiti, nerozumím, že jsem byl učiněn hodným tvé lidumilnosti. Překonej moji nechápavost, jediný Blahý, a smiluj se nade mnou.

K tobě pozvedám oči své, jenž v nebesích přebýváš. Tak jako oči služebníků na ruce svých pánů, jako oči služebnice na ruce své paní, tak i naše oči hledí k Hospodinu Bohu našemu, dokud se nad námi neslituje.

Pane, nemám bázeň před tebou a zlé nepřestávám činit. Kdo by se na soudu nebál soudce? A kdo, chtěje se léčit, hněvá svého lékaře, jako já? Dlouhotrpělivý Pane, buď milostiv k mé nemoci a smiluj se nade mnou.

Smiluj se nad námi Pane, smiluj se nad námi, neboť jsme příliš potupou nasyceni, naše duše je už dosyta naplněna posměšky sebejistých a ponížením od pyšných.

Přeslavní mučedníci, nedbali jste o nic pozemského a statečně se odhodlali podstoupit utrpení. Nezmýlili jste se v blažené naději, a stali se tak dědici nebeského království. Majíce smělou před lidumilným Bohem, vyproste světu utišení a našim duším milost velikou.

»**Sláva...**« *svatému z mineje; není-li, tak* »**Sláva... I nyní...**« *a bohorodičen:*

Strašné, veleslavné a velké tajemství! Neumístitelný se umístil v lůně, a matka zůstala po porodu stále pannou, neboť rodila Boha, který se z ní vtělil. Toho opěvujme, jemu píseň pějme a s anděly prozpěvujme: Svatý jsi, Kriste Bože, který ses pro nás stal člověkem, sláva tobě!

Dále „Nyní propouštíš...”

Svatý Bože... až po Otčenáš

Tropar světci z mineje. »Sláva... I nyní...« a bohorodičen podle hlasu troparu; jsou-li dva tropary, pak podle hlasu druhého troparu. Pokud je litíje nebo bdění, pak např. tropar a „Bohorodice Panno“ 2x.

Ektenie a propuštění.

Hlas 6.

V sobotu večer na velké večerní

Stichiry na „Hospodine, k tobě volám“, nedělní:

Vyveď ze žaláře duši mou, abych oslavoval jméno tvé.

Jako vítěz nad peklem, Kriste, vystoupil jsi na kříž, abys spolu s sebou vzkřísil ty, kdo sedí ve tmě smrti, sám jsa mezi mrtvými nepolapen tmou smrtelnou. Všemocný Spasiteli, jenž život dáváš z pramene svého světla, smiluj se nad námi.

Čekají spravedliví, že mne odměníš.

Dnes Kristus smrt překonal, vstal z mrtvých, jak pravil, a radost světu daroval, abychom všichni zvolali a tuto píseň zpívali: Zřídlo života, nepřístupné světlo, všemocný Spasiteli, smiluj se nad námi.

Z hlubin volám k tobě, Hospodine, Hospodine, vyslyš volání mé.

Kam mohou utéci hříšníci před tebou, Pane, jenž jsi všude v celém stvoření? Na nebi přebýváš, v pekle jsi přemohl smrt, i do hlubin mořských dosahuje tvoje ruka, Vládce.²⁸ K tobě se utíkáme, před tebou se skláníme a modlíme se: Zmrtvýchvstavší, smiluj se nad námi.

Další stichiry od Anatolia:

Kéž bude tvé ucho naslouchat hlasu prosby mé.

Křížem tvým se chlubíme, Kriste, a vzkříšení tvé opěváme a slavíme, neboť ty jsi Bůh náš, kromě tebe jiného neznáme.

Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očištění.

Vždy blahoslovíce Pána, opěváme vzkříšení jeho, neboť ukřižování přetrpěv, smrtí smrt potřel.

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Sláva moci tvé, Pane, že jsi zrušil vládu toho, jenž smrtí vládne²⁹, a nás jsi křížem svým obnovil a daroval nám neporušitelnost a život.

Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Pohřbení tvé, Pane, zničilo a roztrhlo pekelné okovy. Svým zmrtvýchvstáním osvětlil jsi svět. Pane, sláva tobě!

Dále 3 stichiry k přesvaté Bohorodici z díla Pavla Amorejského, které se pějí, když není minea, nebo na litiji. (Zatím vynecháno.)

Dále 3 stichiry světců z mineje.

»**Sláva...**« svatému z mineje. »**I nyní...**« bohorodičen – **dogmatik** hlasu:

Kdož by nevelebil tebe, přesvatá Panno, **I** kdož by neoslavoval přecistého porodu tvého? ♦ Sám jednorozený Syn, vyzařivší před všemi věky z Otce, **I** vzešel z tebe, Čistá, vtěliv se nevýstížitě. ♦ Jest Bohem podle své přirozenosti, **I** i přirozenost lidskou přijal kvůli nám; ♦ nerozděluje se ve dvě osoby, **I** ale vyznáván je ve dvou nesplývajících spojených přirozenostech. ♦ Toho pros, Čistá, Nejblahoslovenější, **I** aby se smiloval nad dušemi našimi.

Dále „Světlo tiché“, prokimen a dál podle postupu.

*Nedělní **stichiry na stichovně**. Hlas 6.:*

Vzkříšení tvoje, Kriste Spasiteli, andělé opěvují na nebesích, dejž, abychom i my na zemi čistým srdcem tebe oslavovali.

Hospodin kraluje, oděn jest velikolepostí.

Vrata měděná jsi vyvrátil a závory pekelné zlámal a jako všemocný Bůh jsi padlý lidský rod vzkřísil. Proto i my svorně voláme: Zmrtvýchvstalý Pane, sláva tobě!

Neboť upevnil vesmír, kterýž se nepohne.

Chtěje nás pozdvihnout z pradávné záhuby, nechává se Kristus přibít na kříž a do hrobu se ukládá. Ženy myronosice ho se slzami hledaly a plačíce, volaly: „Běda nám, Spasiteli všech, proč jsi ve hrobě ráčil se usídlit? A když ses tam z vlastní vůle usídlil, jak to že jsi byl ukraden a odnesen? Na jakém místě je skryto tvé životodárné tělo? Leč zjev se nám, Vládce, jak jsi slíbil, a zmírní náš slzavý nárek.“ Anděl pak zvolal k plačícím ženám: „Zanechejte pláče a apoštolům rcete, že z mrtvých vstal Pán a daroval světu očistění a velikou milost.“³⁰

Domu tvému náleží svatost, Hospodine, na věky.

Ukřižován dle vlastní vůle, Kriste, smrt jsi svým pohřbením zajal, třetího dne jsi se slávou z mrtvých vstal jako Bůh a světu daroval nekonečný život a velikou milost.

»Sláva...« svatému z mineje; není-li, tak »Sláva... I nyní...« a bohorodičen:

Stvořitel a Vysvoboditel můj, Kristus Pán, vzešel z lůna tvého, Přechistá, a vzav na sebe mou lidskou přirozenost, osvobodil Adama od kletby prvotní. Proto k tobě, Nejčistší, jako Boží Matce a pravé Panně bez umlknutí voláme pozdravení andělské: Raduj se, Vládkyně, ochránkyně a zastánkyně a záchrano duší našich!

Dále „Nyní propouštíš...“

Svatý Bože... až po Otčenáš

Nedělní tropar, hlas 6:

Na hrobě tvém zjevily se mocnosti andělské, I a hlídači strnuli, I i stála Maria u hrobu, I hledajíc přechisté tělo tvé. ❖ Zajal jsi peklo, I neutrpěv od něho, I potkal jsi Pannu, Životodárce. I Vstavší z mrtvých Pane, sláva tobě!

Propustný bohorodičen:

Když jsi svou matku nazval požehnanou, I ze svobodného rozhodnutí I krácel jsi k utrpení I a zazářil jsi na kříži. ❖ Chtěje do ráje uvést Adama, I pravil jsi andělům: „Radujte se se mnou, I neboť byla nalezena ztracená mince³¹.“ I Bože náš, který jsi vše moudře učinil, sláva tobě!

V neděli večer

Stichiry na „Hospodine, k tobě volám“, kající; hlas 6.:

(Podoben: Síly andělské)

Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očištění.

Slzy pokání mi dej, Spasiteli, a myšlenky zkroušené, abych omyl nečistotu duše své, kterou jsem zle poskvřnil, páchaje po celý čas nepravosti. Vždyť mám ku pomoci tu, jež tě porodila, andělské sbory a lidumilnost tvou.

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Pojď, ó duše, a lituj mnohých hříchů, které jsi v životě spáchala. Množství nebeských vojáků se vzlykáním a slzami pros, duše vášněmi nad jiné naplněná, aby ti byl poskytnut čas k pokání, abys nebyla jako neplodný fíkovník vyřata a vhozena do pekelného ohně.

Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Ani jediné z tvých přikázání jsem na zemi neplnil. Kterak předstoupím před tebe, sedícího na trůnu, jak se budu zodpovídat a podstoupím soud ze všeho vědomého i nevědomého, co jsem spáchal, Kriste můj? Proto k tobě volám: Na přímluvy služebníků tvých, spasiž mne, nevěrného.

Jiné 3 stichiry beztělesným: hlas i podoben tentýž. (Jen, když není minea.) (Zatím vynecháno.)

Dále 3 stichiry světců z mineje.

»**Sláva...**« svatému z mineje; není-li, tak »**Sláva... I nyní...**« a bohorodičen:

Slovo, bezpočátečné s Otcem a Svatým Duchem, jsi skrze hlas archanděla v lůně počala, Bohorodice, a tím ses ukázala vznešenější nad Cherubíny, Serafíny i Trůny.

Dále „Světlo tiché“, prokimen a dál podle postupu.

*Dále kající **stichiry na stichovně.** Hlas 6.:*

Kriste, dejž, ať při strašném příchodu tvém neuslyšíme: „Neznám vás!“ Neboť naději svou vložili jsme na tebe, Spasiteli, třebaže jsme tvá přikázání kvůli naší ledabylosti nezachovávali, modlíme se však: Slituj se nad dušemi našimi.

K tobě pozvedám oči své, jenž v nebesích přebýváš. Tak jako

oči služebníků na ruce svých pánů, jako oči služebnice na ruce své paní, tak i naše oči hledí k Hospodinu Bohu našemu, dokud se nad námi neslituje.

Kajícnosti jsem nedosáhl, ba ani slz. Proto se modlím k tobě, Kriste Bože, dříve, než nastane konec, dej mi obrácení a lítost, abych vysvobozen byl od mučení.

Smiluj se nad námi Pane, smiluj se nad námi, neboť jsme příliš potupou nasyceni, naše duše je už dosyta naplněna posměšky sebejistých a ponížením od pyšných.

Mučedníci tvoji se tě nezřekli, Pane, ani neodstoupili od příkázání tvých. Na jejich přímluvy, smiluj se nad námi.

»Sláva...« svatému z mineje; není-li, tak »Sláva... I nyní...« a bohorodičen:

Opěvujme, věrní, jako archandělé nebeskou komnatu a zapečetěnou bránu: Raduj se, skrze niž nám vyrostl Kristus, všech Spasitel, Dárce života a Bůh! Vládkyně přecistá a křesťanů naděje, nechť skolíš svou rukou tyrany a bezbožné nepřátele naše!

Dále „Nyní propouštíš...“

Svatý Bože... až po Otčenáš

Tropar světci z mineje. »Sláva... I nyní...« a bohorodičen podle hlasu troparu, jsou-li dva tropary, pak podle hlasu druhého troparu. Pokud je litije nebo bdění, pak např. tropar a „Bohorodice Panno“ 2x.

Ektenie a propuštění.

Hlas 7.

V sobotu večer na velké večerní

Stichiry na „Hospodine, k tobě volám“, nedělní:

Vyveď ze žaláře duši mou, abych oslavoval jméno tvé.

Pojďte, radujme se v Pánu, který zničil vládu smrti a osvětil lidské pokolení. Volejme s beztělesnými mocnostmi: Stvořiteli a Spasiteli náš, sláva tobě!

Čekají spravedliví, že mne odměníš.

Kříž i pohřbení jsi pro nás vytrpěl, Spasiteli; svou smrtí jsi jako Bůh smrt umrtvil. Proto se klaníme tvému třetího dne vzkříšení: Pane, sláva tobě!

Z hlubin volám k tobě, Hospodine, Hospodine, vyslyš volání mé.

Když apoštolé viděli vzkříšení Stvořitelovo, užasli a pěli chválu andělskou: Toto je sláva církve, toto je bohatství království. Pane, jenž jsi pro nás trpěl, sláva tobě!

Další stichiry od Anatolia:

Kéž bude tvé ucho naslouchat hlasu prosby mé.

Ač jsi byl jat muži nespravedlivými, přece jsi můj Bůh a já se za tebe nestydím. Byl jsi bit po zádech, ale nezříkám se tě. Na kříž jsi byl přibit, já to neskrývám a tvým vzkříšením se chlubím. Neboť tvá smrt je můj život, všemocný a lidumilný Pane, sláva tobě!

Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očistění.

Prorocství Davidovo³² naplnil Kristus, když na Sionu odhalil učedníkům vznešenost svou, ukázav, že je hoden chvály a neustálé oslavy spolu s Otcem i Svatým Duchem. Na počátku jako beztělesné Slovo, potom pro nás vtělený, pak jako usmrčený člověk a posléze Božskou mocí zmrtvýchvstalý jako Lidumil.

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Do pekla jsi sestoupil Kriste, jak jsi sám chtěl, a svrhnul smrt jako Bůh a Vládce. Třetího dne jsi vstal z mrtvých, pozdvihnul spolu se sebou z pout a zhouby pekelných Adama, jenž volá a praví: Sláva vzkříšení tvému, jediný Lidumile!

Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Do hrobu jsi byl položen, jako bys spal, Pane, třetího dne jsi mocně vstal z mrtvých jako silný, a spoluvzkřísil jsi Adama ze smrtelného porušení jako Všemocný.

Dále 3 stichiry k přesvaté Bohorodici z díla Pavla Amorejského, které se pějí, když není minea, nebo na litíji. (Zatím vynecháno.)

Dále 3 stichiry světcí z mineje.

»**Sláva...**« svatému z mineje. »**I nyní...**« bohorodičen – **dogmatik** hlasu:

Matkou stala ses nadpřirozeně, Bohorodice, **I** a zůstala jsi Pannou, **❖** čehož nevysvětlí a nepochopí rozum lidský, **I** tvého rození zázrak nelze řečí objasnit. **❖** Jako jsi, Přechistá, zá-

zračně počala, I tak i způsob porodu byl nepostižný. ❖ Neboť kde chce Bůh, tam překonává se zákon přírody. I Pročež všichni vyznáváme tě jako Boží Matku ❖ a vroucně tebe žádáme: I Pros za spásu duší našich!

Dále „Světlo tiché“, prokimen a dál podle postupu.

Nedělní stichiry na stichovně. Hlas 7.:

Vstal jsi z hrobu, Spasiteli světa, a se svým tělem jsi pozdvihl s sebou i lidstvo. Pane, sláva tobě!³³

Hospodin kraluje, oděn jest velikolepostí.

Zmrtvýchvstalému a vše prosvětlivšímu se pojdme poklonit, neboť svým třetího dne vzkříšením nás od pekelných muk vysvobodil, a daroval život a velikou milost.

Neboť upevnil vesmír, kterýž se nepohne.

Do pekla jsi sestoupil, Kriste, smrt zajal, a třetího dne vstav z mrtvých jsi spoluvzkřísil i nás, kteří slavíme všemocné povstání tvé, lidumilný Pane.

Domu tvému náleží svatost, Hospodine, na věky.

Hrozný to byl pohled, Kriste, když jsi ležel v hrobě, jako bys spal. Třetího dne však vstav z mrtvých jako mocný, spoluvzkřísil jsi Adama volajícího: Sláva vzkříšení tvému, jediný Lidumile!

»Sláva...« svatému z mineje; není-li, tak »Sláva... I nyní...« a bohorodičen:

Pod ochranu tvou, Vládkyně, se my pozemšťané všichni utíkáme a k tobě voláme: Bohorodice, naděje naše, zbav nás nesčíslných prohřešení a spasiž duše naše!

Dále „Nyní propouštíš...“

Svatý Bože... až po Otčenáš

Nedělní tropar, hlas 7.:

Křížem svým zničil jsi smrt I a otevřel jsi lotru ráj, ❖ pláč žen, myronosic, proměnil jsi v radost I a apoštolům přikázal jsi hlásati, ❖ žes, Kriste Bože, z mrtvých vstal I a daroval světu velikou milost.

Propustný bohorodičen:

Z propasti a hlubiny hříchů vyvedl nás, I kteří doufáme v tebe, Nejopěvanější, jako v poklad naší spásy, ❖ neboť jsi nás, hříchu podrobené, I zachránila zrozením Spasitele. ❖ Pan-

nou jsi byla před porodem a pannou, když jsi rodila, I i po porodu jsi dále pannou.

V neděli večer

Stichiry na „Hospodine, k tobě volám“, kající; hlas 7.:

(Podoben: Dnes bdí Juda)

Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očistění.

Pozdvihni své oči, ó duše má, a pohleď na péči a milosrdenství Boží, kterak nebesa přiklonil a na zemi sestoupil, aby tě pozdvihl z ohavnosti tvých vášní a postavil na skále víry. Ó, divuplnost strašného zázraku! Sláva ponížení tvému, Lidumile!

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Pohleď, ó duše má, na své přehříšné skutky a podiv se, že tě země ještě nosí a nerozestoupí se pod tebou, že tě divoká zvěř ještě nepozřela, že nezapadající slunce ti nepřestalo zářit. Povstaň, čin pokání a volej Pánu: Zhřešil jsem proti tobě, zhřešil jsem, smiluj se nade mnou.

Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Majíce naději v tobě, Všemocném Pánu, modlíme se k tobě: Všelike bídy, vášní a zmatku nás zbav, abychom prošli naším životem pokojně, v čistotě dožili a v den soudu setkali se s tebou jako s vlídným a milostivým Vládcem.

Jiné 3 stichiry beztělesným: hlas i podoben tentýž. (Jen, když není minea.) (Zatím vynecháno.)

Dále 3 stichiry světci z mineje.

»**Sláva...**« svatému z mineje; není-li, tak »**Sláva... I nyní...**« a bohorodičen:

Všichni spolu s anděly opěvujme Bohorodici, neboť porodila světu Spasitele a po porodu opět byla pannou. Rozením svým zbavila svět klamu, a podala nám pokrm neubývajících, když mlékem živila Osvoboditele duší našich.

Dále „Světlo tiché“, prokimen a dál podle postupu.

Dále slitovné „stichiry na stichovně“. Hlas 7.:

Jako marnotratný syn přišel jsem, slitovný Bože, přijmi mne, padajícího před tebou, jako jednoho z nádeníků svých a smiluj se nade mnou, Lidumile.

K tobě pozvedám oči své, jenž v nebesích přebýváš. Tak jako oči služebníků na ruce svých pánů, jako oči služebnice na ruce své paní, tak i naše oči hledí k Hospodinu Bohu našemu, dokud se nad námi neslituje.

Jako ten, jenž upadl mezi lotry a byl zraněn, tak i já jsem upadl do mnohých hříchů a zraněnou mám duši. Ke komu se uteču, já provinilý? Jedině k tobě, dobrotivému lékaři duší. Vyliž na mě, Bože, velikou svou milost.

Smiluj se nad námi Pane, smiluj se nad námi, neboť jsme příliš potupou nasyceni, naše duše je už dosyta naplněna posměšky sebejistých a ponížením od pyšných.

Sláva tobě, Kriste Bože, apoštolů chloubu a radosti mučedníků, kteří zvěstují jednobytnou Trojici.

»**Sláva...**« *svatému z mineje; není-li, tak* »**Sláva... I nyní...**« *a bohorodičen:*

Voláme k tobě, Boží nevěsto, s andělem: „Raduj se!“ a nazýváme tě síní, branou a ohnivým trůnem, neporušenou horou a keřem neshořívajícím.

Dále „Nyní propouštíš...“

Svatý Bože... až po Otčenáš

Tropar světci z mineje. »Sláva... I nyní...« a bohorodičen podle hlasu troparu, jsou-li dva tropary, pak podle hlasu druhého troparu. Pokud je litíje nebo bdění, pak např. tropar a „Bohorodice Panno“ 2x.

Ektenie a propuštění.

Hlas 8.

V sobotu večer na velké večerní

Stichiry na „Hospodine, k tobě volám“, nedělní:

Vyveď ze žaláře duši mou, abych oslavoval jméno tvé.

Večerní píseň a službu duchovní přinášíme tobě, Kriste, neboť tys ráčil smilovati se nad námi skrze vzkříšení své.

Čekají spravedliví, že mne odměníš.

Pane, Pane, neodvrhuj nás od tváře své, račiž smilovati se nad námi svým vzkříšením.

Z hlubin volám k tobě, Hospodine, Hospodine, vyslyš volání mé.

Raduj se, svatý Sione, matko církvi,³⁴ Boží příbytku, neboť jako první jsi přijal odpuštění hříchů skrze vzkříšení.

Další stichiry od Anatolia:

Kéž bude tvé ucho naslouchat hlasu prosby mé.

Slovo z Boha Otce před věky zrozené, v posledních časech dobrovolně vtělené z té, jež nepoznala muže, smrt na kříži podstoupilo, odedávna umrtveného člověka spasilo svým vzkříšením.

Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očistění.

Tvé zmrtvýchvstání oslavujeme, Kriste, jímž jsi vysvobodil pokolení Adamovo z muk pekelných a jako Bůh daroval světu život věčný a velikou milost.

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Sláva tobě Kriste, Spasiteli, jednorozený Synu Boží, který ses nechal přibít na kříž a třetího dne jsi z hrobu vstal.

Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Oslavujeme tě, Pane, který jsi pro nás dobrovolně kříž přetrpěl, a tobě se klaníme, všemocný Spasiteli, nezavrhuj nás od tváře své, ale vyslyš a spasiž nás svým vzkříšením, Lidumile.

Dále 3 stichiry k přesvaté Bohorodici z díla Pavla Amorejského, které se pějí, když není minea, nebo na litiji. (Zatím vynecháno.)

Dále 3 stichiry světcí z mineje.

»**Sláva...**« svatému z mineje. »**I nyní...**« bohorodičen – **dogmatik** hlasu:

Král nebeský z lásky k člověku **!** zjevil se na zemi a žil s lidmi. ❖ Od čisté Panny přijal tělo **!** a skrze ni mezi nás přišel. ❖ Vtělený jediný Bůh Syn jest dvojí přirozenosti, **!** ne však dvojí osoby. ❖ Hlásajíce ho jako vpravdě dokonalého Boha i dokonalého člověka, **!** vyznáváme Krista, Boha našeho. ❖ Jeho pros, Matko věčně panenská, **!** aby se smiloval nad dušemi našimi.³⁵

Dále „Světlo tiché“, prokimen a dál podle postupu.

Nedělní stichiry na stichovně. Hlas 8.:

Vstoupil jsi na kříž, Ježíši, který jsi před tím s nebe sestoupil. Přišel jsi zemřít, Živote nesmrtelný, aby stal ses pravým světlem těch, kdož jsou ve tmě, a k povstání všech, kteří do hříchu upadli. Osvícení naše a Spasiteli náš, sláva tobě!

Hospodin kraluje, oděn jest velikolepostí.

Oslavujme Krista, který z mrtvých vstal. Duši i tělo, které přijal, oddělil v utrpení jedno od druhého: přechistá duše sestoupila do pekla a podrobila je; v hrobě pak bylo nedotčeno tlením svatého tělo Osvoboditele duší našich.

Neboť upevnil vesmír, kterýž se nepohne.

Žalmy a písněmi oslavujeme tvé zmrtvýchvstání, Kriste, jímž jsi nás osvobodil z pekelných utrpení, a jako Bůh nám daroval život věčný a velikou milost.

Domu tvému náleží svatost, Hospodine, na věky.

Ó nepostizitelný Vládce všech, Stvořiteli nebe i země, na kříži jsi trpěl a záchranu od věčného utrpení mi tím přinesl; nechal ses pohřbít a vstal jsi z mrtvých se slávou, spoluvzkřísiv Adama všemocnou rukou svou. Sláva tvému zmrtvýchvstání třetího dne, jímž jsi nám daroval život věčný a očistění hříčů jako jediný Milosrdný.

»Sláva...« svatému z mineje; není-li, tak »Sláva... I nyní...« a bohorodičen:

Ó, Panno muže nepoznavší, jež jsi Boha nevýslovným způsobem tělesně počala, Matko Boha nejvyššího, přijímající prosby služebníků svých, Neposkvřená, jež podáváš všem očistění od poklesků, přijmi i nyní modlitby naše a pros za spásu nás všech!

Dále „Nyní propouštíš...“

Svatý Bože... až po Otčenáš

Nedělní tropar, hlas 8.:

S výsosti sestoupil jsi, Milosrdný, I a podrobil ses třídenímu pohřbení, ♦ abys nás osvobodil od utrpení. I Živote a vzkříšení naše, Pane, sláva tobě!

Propustný bohorodičen:

Jenž ses kvůli nám narodil z Panny I a přetrpěl ukřížování, Dobrotivý, ♦ smrtí svrhnul smrt a ukázal vzkříšení

jako Bůh, **I** nepřezírej ty, které jsi stvořil rukou svou. ❖ Projev svou lidumilnost, Milostivý, **I** přijmi Bohorodici, jež tě porodila
❖ a za nás se přimlouvá, **I** a spasiž lid zoufalý, Spasiteli náš!

V neděli večer

Stichiry na „Hospodine, k tobě volám“, kající; hlas 8.:

(Podoben: Pane, jako na soudu)

Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očistění.

Pane, jenž jsi přišel na svět povolat hříšníky i zločince a celníka, též nevěstku a nevěrníka jsi přijal. Mne, který jsem proti tobě zhřešil ze všech nejvíce a nadto nemám žádnou kajícnost, Kriste můj, lidumilně povolej.

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Pane, který jsi z celníků pozdvihl pastýře církve své a který jsi z dřívějšího pronásledovatele učinil svého kazatele, i mě na jejich přímluvy učin svou ovečkou, Spasiteli, abych se jako nepotřebný nestal kořisti³⁶ cizáka.

Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Plač, bídná duše, dříve, než přijde konec, a připoutej se k Bohu, ó nejposkvrněnější, vzývajíc ho celým srdcem a sténajíc: Zhřešila jsem proti tobě, Kriste, nezoškliv si mne, modlíci se k tobě, ale jako milostivý dej mi obrácení a pocti svým odpuštěním.

Jiné 3 stichiry beztělesným: hlas i podoben tentýž. (Jen, když není minea.) (Zatím vynecháno.)

Dále 3 stichiry světci z mineje.

»**Sláva...**« svatému z mineje; není-li, tak »**Sláva... I nyní...**« a bohorodičen:

Já, stvoření, neustále hněvám a zarmucuji Stvořitele. Dej mi polepšení, Panno, nejdříve mě obrať a svou pomocí mne pozdvihni ke konání bohumilých skutků, abych dosáhl spásy a odpuštění.

Dále „Světlo tiché“, prokimen a dál podle postupu.

Dále kající stichiry na stichovně. Hlas 8.:

Tebe, Krále a Vládce, bez přestání opěvují andělé, i já před tebou padám a volám jako celník: Očistiž mě, Bože, a smiluj se nade mnou.

K tobě pozvedám oči své, jenž v nebesích přebýváš. Tak jako oči služebníků na ruce svých pánů, jako oči služebnice na ruce své paní, tak i naše oči hledí k Hospodinu Bohu našemu, dokud se nad námi neslituje.

Jsouc nesmrtelná, duše moje, neutápěj se ve vlnách světského života, ale povznes se a volej ke svému dobrodinci: Bože, očistiž a spasiž mě.

Smiluj se nad námi, Pane, smiluj se nad námi, neboť jsme příliš potupou nasyceni, naše duše je už dosyta naplněna posměšky sebejistých a ponížením od pyšných.

Mučedníci Hospodinovi, každé místo posvěcujete a všelikou nemoc léčíte. I nyní proste, aby z lécek nepřítelé vysvobozeny byly duše naše.

»Sláva...« svatému z mineje; není-li, tak »Sláva... I nyní...« a bohorodičen:

Slova archanděla Gabriela přijavše, rceme: Raduj se, Matko Boží, která jsi porodila světu Krista Životodárce!

Dále „Nyní propouštíš...“

Svatý Bože... až po Otčenáš

Tropar světci z mineje. »Sláva... I nyní...« a bohorodičen podle hlasu troparu, jsou-li dva tropary, pak podle hlasu druhého troparu. Pokud je litije nebo bdění, pak např. tropar a „Bohorodice Panno“ 2x.

Ektenie a propuštění.

Poznámky a odkazy k výběru z oktoichu

- 1** Ž 47, 13.
- 2** Ž 95, 11.
- 3** Dosl.: od rozkladu, tlení
- 4** Iz 14, 9.
- 5** Mat 28.
- 6** Iz 7, 14.
- 7** Luk 1, 28.
- 8** Ž 131, 8.
- 9** Ž 123, 1
- 10** Ž 123, 3
- 11** Ž 64, 5—6 Pravoslavný překlad.
- 12** 1Pe 2, 24.
- 13** podle božství
- 14** vše, co je vlastní oběma přirozenostem
- 15** Ž 44, 10.
- 16** Luk 1, 49.
- 17** Jan 17, 24.
- 18** Dosl.: kletbu od prapředků
- 19** prarodičovského (od prapředků Adama a Evy)
- 20** 2Pa 33, 12.
- 21** Iz 53, 7; Sk 8, 32.
- 22** Ž 23 7 a 9
- 23** Žid 2, 10
- 24** Mat 28, 12—13.
- 25** Exod 3, 14.
- 26** Dosl.: věrní
- 27** Myslí se tma panující vně Božího Království, na místě odděleném od světla tváře Boží (viz též Mat 8,12; 22,13).
- 28** Ž 138, 8—10.
- 29** Žid 2, 14.
- 30** Jan 20; Mat 28; Mar 16
- 31** Dosl.: drachma; Luk 15, 8; 19, 10
- 32** Žalmy Davidovy
- 33** Efez 2, 6. Kol 2, 12; 3, 1.
- 34** tj. Jeruzalémská církev
- 35** Bar 3, 38. Pravoslavný překlad
- 36** Dosl.: potravou

www.pravoslavi.cz/download

**Večerní bohoslužba – postup služby s připojeným
výběrem z oktoichu pro službu v sobotu a neděli večer
Připraveno Brno—Jihlava (1999—2015)
Vydání čtvrté (opravené a s rozšířenými
typikonálními poznámkami) (v. 5.2)
Jihlava 2013—2016**